

पुःक्मारामि साञ्चिरा

The Scriptures:

© Yamphu Translation Committee, March 2015.

The illustrations:

Illustrations on pages 7, 18, 23, 29, 32, 35, 37, 39, 41, 45, 47 and 49 are used by permission of Cook Communications Ministries International © 1978, David C. Cook Publishing Co.

Illustrations on pages 11, 12, 14 and 21 are by Horace Knowles and are used by permission of © The British & Foreign Bible Society, 1954. 1967. 1972. Additions and amendments by Louise Bass. © The British and Foreign Bible Society, 1994.

पुःक्मरामि साप्चिरा

पुःक्मरामि साप्चिरा

साप्चिरामि चिनारि

इगो साप्चिराबे नान्द्रड्मा, माक्खाम्डेम् मोबे टुहा चोप् थोक्मि पुःक्मारा इन्डोटे लिसा ? यात्रमिजि मोबा खोजिबे पाप इन्डोटे लेन्डे ? माक्खाम्डेम्बे खेः हाम्बाङ् लेन्डहा ? मोबा निवाहाङ्डे यात्रमिजिनुङ् लेःत्पात्ता ब्याबहारमि टुम्बे साप्पात्ता लेहा ॥ इगो पुःक्मरामि साप्चिरा निच्चि भागाबे हाःनुङ् नेत्ता खेःये ॥

याक्लोमा ? अध्ययबाङ् ? अध्ययठोक् ॥ माक्खाम्डेम्मि पुःक्मारा मोबे टुहा चोप् थोक्नुङ् यात्रमिजिमि पुःक्मरामि खा टुहा ॥ इगो भागाबे आदमनुङ् हाब्बा खोजिमि वाडाङ्पसाजि कयिननुङ् हाबिल मोबा नोआनुङ् खोमि पालोबे लिबात्ता योडामि प्रलाया मोबा बाबेलमि धरहरामि टुम्बे साप्पात्ता खा टुहा ॥

एक्साङ्-१२ अध्ययबाङ् ५० अध्ययठोक् ॥ इस्राएलिजिमि यात्रलोहा टुबा लाबाजिमि टुम्बेहा खा मोबा खोजिमि टुबा अब्राहाम खोसे निवाहाङ्नुङ् लेःत्पात्ता बिस्वासमि खानुङ् खोसे निवाहाङ्डे लुःडिडो नुरो लेःत्पात्ता खामि टुम्बे टुहा ॥ मोबा खोमि पसा इसाहाक, याङ्मेन् याकुबनुङ् खोमि बारो जना वाडाङ्बसा पसाजि टुसामे माहाजिनो इस्राएलबेहा बारो कुल लिसामि ॥ योसेफडे केत्पात्तासे याकुब खोमि खिम्बिहाजि चोप् मिसदेसबे चिङ्घेत्पात्ता खा टुहा ॥ मोबा निवाहाङ्डे खोमि यात्रमिजिमि टुम्बे सुर्ता लेन्डुए ॥ मोबा खोसे खोमि यात्रमिजिनुङ् हेन्नुङ् हेम्बात्ता खा टुहा ॥ इगो चोप् साप्चिराबे योम्बोक् लेःत्खुबा निवाहाङ्नो लेःये ॥ खोसे माडेहा योम्बोक् लेःत्खुबाजि दन्ड पिन्डुजे ॥ ताङ्बामि यात्रमिजि अगुवाङ् लेःनुङ् नुबाराम्लाम् कोन्डुजे ॥ यात्रमिजिमि बिस्वास हिङ्ग्रिक् युङ्मामि लागि इगो बेल्तो यात्रलोमा साप्चिरा लेःये ॥ इगोबे कानिडे चोङ् करार बेहा सुसमाचारमि साप्चिरा नेत्ताबे सहयोग पिये कोहि कोहि भागारे पुःक्मरामि साप्चिराबाङ् कानिडे चाङ्गटुङ्मे ॥

माक्खाम्‌डेम्‌मि याऱलोए खा

१ चोप्पा याऱलो निवाहाङ्‌डेऱ नम्‌दुमानुङ्‌ माक्खाम्‌डेम्‌ टोकसु ॥
२ मोडोक्‌पेऱ माक्खाम्‌डेम्‌ इमाङ्‌ मेऱनिङ्‌मा, योडारेऱनुङ्‌ सेन्गुपा
लेःटा ॥ योडासोक्‌पेऱ निवाहाङ्‌मि होङ्‌निवा वाइमेऱनिङ्‌सिडा ॥ ३ मोबाङ्‌
निवाहाङ्‌डेऱ उज्यालो लिःसे लुःसु, मोबा उज्यालो लिःसा ॥
४ निवाहाङ्‌डेऱ मो उज्यालो खाक्सु मोबा खो साप्‌थाक्‌सा ॥ मोबा खोसेऱ
सेन्जुगुप्‌नुङ्‌ उज्यालो फागु ॥ ५ निवाहाङ्‌डेऱ उज्यालो 'लेन्‌डा' मोबा
सेन्जिगुप्‌ 'सेन्‌डा' लुःसु ॥ मोबा नाम्‌क्‌क्‌खडा नाम्‌ टेडा-मो याऱलोए याक्‌
लेःटा ॥

६ निवाहाङ्‌डेऱ लुःसु, "मिन्‌टे योडानुङ्‌ मिऱमे योडा हाढाम्‌ ठाउ खाङ्‌मुरो
मोबा मोसेऱनोऱ योडा निःभाग लिःरो ॥" ७ मोबा मोडोक्‌नोऱ लिसा
निवाहाङ्‌डेऱ मोसेऱनोऱ मिऱटे योडानुङ्‌ मिऱमे योडा खोरोखोरो लेःटु ॥
८ निवाहाङ्‌डेऱ मो खोरोखोरो टोङ्‌घु ठाउनोऱ 'नान्‌दुङ्‌मा' लुःसु ॥ मोबा
नाम्‌क्‌क्‌खडा मोबा नाम्‌ टेडा मो निःयाक्‌ लेःटे ॥

९ मोबा फेरि निवाहाङ्‌डेऱ लुःसु, "नान्‌दुङ्‌माबाङ्‌ मिऱमाह योडा इक्‌को
ठाउबेऱ सुप्‌से मोबा हेघेऱपाऱआ ठाउ खाङ्‌मुरो ॥" मोबा मोडोक्‌नोऱ
लिःसा ॥ १० निवाहाङ्‌डेऱ मो हेघेऱपाऱआ ठाउ 'भुमि' लुःसु ॥ मो
टोम्‌बाऱआ योडा 'समुन्‌द्र' लुःसु ॥ निवाहाङ्‌डेऱ मो खाक्सु मोबा
साप्‌थाक्‌सा ॥ ११ मोबा निवाहाङ्‌डेऱ लुःसु, "भुमिबेऱ चोप्‌ खाऱलाहा चा
किङ्‌इहा सिङ्‌बुरुङ्‌बुनुङ्‌ अन्न केऱमिरो ॥" मोबा मोडोक्‌नोऱ लिःसा ॥
१२ इडोऱ माक्खाम्‌डेम्‌बेऱ चोप्‌ खाऱलाहा चा किङ्‌इहा सिङ्‌बुरुङ्‌बुनुङ्‌
अन्न केऱपाऱआ निवाहाङ्‌डेऱ खाक्सु मोबा खो सप्‌थाक्‌सा ॥ १३ मोबा नाम्‌
क्‌क्‌खडा नाम्‌ टेडा मो सुम्‌याक्‌ लेःटे ॥

१४ मोबा निवाहाङ्‌डेऱ लुःसु, "लेन्‌डानुङ्‌ सेन्‌डा फाक्‌मामि, मोबा निङ्‌,
याम्‌, फाक्‌मामि नान्‌दुङ्‌मेऱटु पोऱइहा उज्यालो खाङ्‌मुमिरो ॥

१५ माक्खाम्डेम्बेः उज्यालो पिमामि माहा ज्योति नाम्दुङ्गटु उमिरो ॥
 निवाहाङ्गेः लुःसु, मोबा मोडोक्नोः लिःबेसा ॥ १६ मोबा लेन्डा योम्बोक्
 लेःमामि नाम्, सेन्डा योम्बोक् लेःमामि लानुङ् सङ्गेमाजि निवाहाङ्गेः
 टोक्सु ॥ १७ माहाजिबाङ् मक्खाम्डेम्बेः उज्यालो पिःमामि निवाहाङ्गेः ॥
 १८ लेन्डानुङ्, सेन्डा योम्बोक् लेःमामि मोबा उज्यालोनुङ् सेन्जुगुप्
 फाक्मामि नान्दुङ्गेः नाम्, लानुङ् साङ्गेजि युक्सु ॥ मो खाङ्नुङ्
 निवाहाङ् सप्थाक्सा ॥ १९ मोबा नाम्किक्खडा नाम् टेडा इगो रिःयाक्
 लेःटे ॥

२० निवाहाङ्गेः आग्या पिसु, "योडाबेः खाःलाखाःलाहा बेःलो जन्तुजि
 फोप्मिरो मोबा नाम्दुङ्माबेः सोडाजि बेःलो लिःमिरो ॥ २१ इडोः
 निवाहाङ्गेः योडाबेः पेङ्घु बेःआ बेःआ जन्तुनुङ् योडाबेःनोः हाइखा
 खाःलाखाःलाहा जन्तुजि टोक्सु मोबा चोप् खाःलाहा सोडाजिसो
 टोक्सुजि ॥ मो खाङ्नुङ् निवाहाङ् सप्थाक्सा ॥ २२ मोबा निवाहाङ्गेः
 माहा चोप्जि आसिस् पिःसाङ् इडोः लुःसुजि, "योडाबेः पेङ्घुबा चोप्
 बेःलो बेःलो फोप्पुक्मिरो, मोडोःनोः सोडाजिसो बेःलो बेःलो
 फोप्पुक्मिरो ॥ २३ मोबा नाम्किक्खडा नाम् टेडा इगो डा याक् लेःटे ॥

२४ मोबा निवाहाङ्गेः आग्या लेःटु "माक्खाम्डेम्बेः बेःहानुङ् एङ्गेःहा
 खाःलाखाःलाहा खिम्बेः कुःमहा जन्तुजिनुङ् नाम्भुङ्लाबेः पेङ्इम्मे
 जन्तुजि फोप्पुक्मिरो ॥ मोबा मोडोक्नोः लिःसा ॥ २५ इडोः निवाहाङ्गेः
 चोप् खाःलाहा जिबजन्तुजि टोङ्सेडु मोबा माहा चोप् खाङ्नुङ् खो
 सप्थाक्सा ॥

नलवलररुडेर यररुडल तुरुडरररर

२६ डुडर नलवलररुडेर लुःसु, "हरगु करनलडुडुकुडरनुतर यररुडल तुरुडर ॥ डरहररुडेर सडुनुदुरडेररर डररु, नरडुडुडुडेररुडर सुरुडररु, सुडुडेरनुडु कुःडु रनुतुरुनुडु नरडुडुलरडेर डेडुडुडर डुडु रनुतुरुनुडु अधलन लुःरुडलरु ॥"

२७ इडुतर नलवलररुडेर यररुडल तुरुडररुडेर सुडुडुकुडरनुतर तुरुकुसु ॥ नलवलररुडेर यररुडल तुरुडररुडेर वरडरडुडसरनुडु डेरनरडु नलरुडरडुनुतर तुरुकुसु ॥ २८ नलवलररुडेर यररुडलरुडल असलसु डलसरडु इडुतर लुःसुरु, "हेनलडुडर डसररु डेरलु ललःनुडु डरकुसुडरडुडु इरुतुडु ललःडलरु डरहररुडेर डुडेर रररुड लुःतुडलरु ॥ सडुनुदुरडेररर डररु, नरडुडुडुडेररुडर सुरुडररु, डरकुसुडरडुडुडेररर डुडु रनुतुरुनुडु हेनेणु अधलकरडेर डलडेरनलडुसरनुने ॥ २९ केर हेनलडु डुडु सुवरलररुडलरर डर कलडुडुडर सलडुडुरुडुडुनुडु अनुन सु डरडरडु लरगल तुरुडुडेरनलडु ॥ ३० तर नडुडुडुलरडेर डेडुडु डुडु रनुतुरुनुडु

रनुतुरुनुडु, सुरुडररुडल सलडुडुरुडुडुनुडु यररुडल)डुकुडररर

नाम्दुङ्माबेऱहा सोडाजिडेऱ चामानुःहा खाऱला खाऱलाहा घासानुङ्
सिङ्बुरुङ्बु टोङ्बेटुङ्गाजि ॥" मोबा मोडोक्नोऱ लिःसा ॥ ३१ निवाहाङ्
खोसेऱ टोङ्बाऱआ चोप् खाङ्नुङ् सारो साप्थाक्सा ॥ नाम्किऱखाडा नाम्
टेडा-मो चुक्चि याक् लेःटे ॥

२ १ इडोऱ नाम्दुङ्मा, माक्खाम्डेम्नुङ् मोबेऱ टुःहा चोप् थोक्
निवाहाङ्डेऱ टोङ्डेऱगु ॥ २ निवाहाङ्डेऱ चोप् थोक् टोङ्मे योम्बोक्
चुक्चि याक्पेऱ लेऱसेडु मोबा एच्चि याक्पेऱ निवाहाङ् नाजसा ॥
३ निवाहाङ्डेऱ एच्चि याक् आसिस् पिःनुङ् मो याक् हाइखा याक्बाङ्
खोरोमा नाजामे याक् टोक्सु इन्ढोङ्होङ् मो याक्पेऱनोऱ निवाहाङ्डेऱ चोप्
थोक् टोङ्सेऱनुङ् खो नाजाबाऱआ लेःटे ॥ ४ इडोऱ परमप्रभु निवाहाङ्डेऱ
नाम्दुङ्मा, माक्खाम्डेम् मोबा चोप् थोक् टोक्सु ॥

आदनमि बगैचा

परमप्रभु निवाहाङ्डेऱ नाम्दुङ्मानुङ् माक्खाम्डेम् टोङ्माबेऱ ५ मोबेऱ
सिङ्बुरुङ्बु, याऱवा इमाङ्मिसो केऱपाऱआ मेलेऱटा इन्ढोङ्होङ्
निवाहाङ्डेऱ वारिनोऱ लेम्मेऱपाऱआ मेलेऱटा ॥ मोबा भुमिबेऱ योम्बोक्
लेऱखुबा याऱमि असासो माऱडामे ॥ ६ तर माक्खाम्डेम्होङ्बा योडा
पिऱनुङ् आक्खामा वाडबुहा ॥ ७ मोबा परमप्रभु निवाहाङ्डेऱ भुमिबाङ्
आक्खामा लाःनुङ् याऱमि टोक्सु मोबा खोसेऱ मोमि नाउबाङ् सोःक्मा
मिःएम्बेऱटु ॥ मोबानोऱ याऱमि हिङ्गिर्क् लिःसा ॥

८ परमप्रभु निवाहाङ्डेऱ नाम्गेत्लाम् अदन निङ् नुङ्मा इक्को बगैचा
टोक्सु मोबा खोसेऱ टोङ्बाऱआ याऱमि मोबेऱनोऱ युक्सु ॥ ९ खाङ्माबिऱ
काम्नुहानुङ् चामाबेऱ चानुहा चा पिघुबा चोप् खाऱलाहा सिङ्बुरुङ्बु
परमप्रभु निवाहाङ्डेऱ केऱमेऱटु ॥ मोबा निवाहाङ्डेऱ बगैचामि रुम्बेऱ

जिवन पिःघु सिङ्बुडाङ्नुङ् नुबानुङ् मेडेऱमा निवा पिःघु सिङ्बुडाङ्सो
टिःबाऱआ लेःटा ॥

^{१०} अदन बगैचा वाडाप्साङ् इक्को होङ्मा यिऱखाङे ॥ अदन
पाङ्घेऱनुङ् एऱसाङ् मो होङ्मा हाःनुङ् रिःगोटा लिबाऱआ लेःटे ॥
^{११} याऱलोए होङ्मामि निङ् पिसोन लेःटे ॥ मो होङ्मा हबिला देस लिसाङ्
यिङे ॥ ^{१२} मो होङ्माबेऱ सेङ्सेङ्मा सुःना चुप्मिहा, नाम्जानुहा केवानुङ्
बेऱलो याङ् सिङ्हा अनिक्स लुःमे रुङ्गोऱवासो चुप्मिहा ॥ ^{१३} हाङ्को
होङ्मामि निङ् गिहोन लेःटे ॥ इगो होङ्मा कुस निङ् लेःये देसमि
रिलाम्बाङ् यिःये ॥ ^{१४} मोबा हाङ्के होङ्मामि निङ् चाहि टाइग्रिस
लेःटा ॥ मो होङ्मा अस्सुर देसमि नाम्गेऱलाम् यिःखेये मोबा हाङ्के
होङ्मामि निङ् चाहि युफ्रेटिस होङ्मा लेःये ॥

^{१५} मोबा परमप्रभु निवाहाङ्ङेऱ अदन बगैचा खाङ्मानुङ् मोबेऱ योम्बोक्
लेःऱमामि याऱमि युक्सु ॥ ^{१६} मोबा परमप्रभु निवाहाङ्ङेऱ मो याऱमि आग्या
पिसाङ् लुःसु, "इगो बगैचाबेऱ किङ्बाऱआ चोप् चा इमाङ् मेमिन्लेऱ हेनेऱ
चोहेन्दुए ॥ ^{१७} तर नुःबानुङ् मेडेहा निवा पिघु सिङ्बुमि चा चाहि अऱचामे,
मो चा चासुहोङ् हेङ् चाइबानोऱ सिघेःये ॥

^{१८} मोबा परमप्रभु निवाहाङ्ङेऱ इडोऱ लुःसु, "याऱमि खोम्दाङ्बा
पेम्बाऱआ खेन्जोसुनि ॥ मोडोगेऱ मोमि लागि केऱ इक्को खेन्जाये
लाङ्गाम् टोङ्बेनुङे ॥" ^{१९} परमप्रभु निवाहाङ्ङेऱ भुमिबाङ् आक्खामा
लाःनुङ् मो आक्खामाबाङ् चोप् खाऱलाहा जन्तुजिनुङ् सोडाजि टोक्सु ॥
मोबा याऱमिङेऱ माहाजि इमाङ् इमाङ् निङ् पिन्दुजेलेः लुःनुङ्
निवाहाङ्ङेऱ माहा चोप्जि याऱमिमि पोम्बेऱ लाःआप्टुजि ॥ माहा
चोप्जिमि निङ् याऱमिङेऱ युङ्बेऱटुजि ॥ मोबाएम्बा माहाजिमि निङ् मोनोऱ
लिःसा ॥ ^{२०} इडोऱ याऱमिङेऱ माहा सोडाजिनुङ् जन्तुजिमि निङ्

युङ्बेऱटुजि तर माहाजिबेऱ इक्कोसो खोनुङ् खेन्जाघुबा लाङ्गाम्
माऱडामि ॥

^{२१}मोडोगेऱ परमप्रभु निवाहाङ्देऱ याऱमि बेऱए इःम्मासिऱवाबेऱ
सिऱमेटु ॥ मोडोक्पेऱनोऱ निवाहाङ्देऱ मो याऱमिमि हिडाबाङ् इक्को
करङ् चाङ्नुङ् मो चाङ्बाऱआ ठाउबेऱ सा टिबेऱटु ॥ ^{२२}मो करङ्बाङ्
परमप्रभु निवाहाङ्देऱ मेऱनामि टोङ्नुङ् आदम्बेऱ लाःजेऱटु ॥

^{२३}मोबा याऱमिडेऱ लुःसु,

"इगोगो, काडोक्मानोऱ लेःए ॥

इगोमि सेऱकोऱवानुङ् सागो केऱन्डोऱनोऱ लेःऱमेन्डु,

इगो मेऱनामि लुःमा खेःये

इन्ढोङ्होङ् इगो टोङ्माबेऱ वाडाङ्बसाबाङ् चाङ्बाऱआ लेःटे ॥"

^{२४}मोडोगेऱ याऱमिडेऱ ताङ्बामि पाबा मामाजि याऱयानुङ् खोम्
खिम्दाङ्मानुङ्नोऱ टोङ्जाऱये मोबा खोजि इक्को हिडाडोऱनोऱ लिःम्मे ॥

^{२५}मो याऱमिनुङ् खोम् खिम्दाङ्मा निप्पाङ्नोऱ उक्चुङ्रेक् लेःटाजे रोसो
खोजि मेनेसिडाजि ॥

याऱमिडेऱ निवाहाङ्मि खा मेखेम्बाऱआ

३ ^१परमप्रभु निवाहाङ्देऱ टोङ्बाऱआ चोप् जिवात्जिबेऱ पुसेऱ चाहि
चोप्पाङ् चाङ्खो लेःटे ॥ इऱयाक् पुसेऱदेऱ मेऱनामि सिप्सु,
"निवाहाङ्देऱ हेनिङ् बगैचाबेऱ टुहा चोप् सिङ्बुमि चा एऱचामे लुःटे ?" ॥
^२मोबा मेऱनामिऱदेऱ पुसेऱ लुःसु, "निवाहाङ्देऱ लुःटे, बगैचामि रुम्बेऱ टुये
सिङ्बुबाङ् हाइखा चोप् चा कानिडेऱ चाहेन्डुङ्मा ॥ ^३तर बगैचामि रुम्बेऱ
टुःये सिङ्बुमि चा, चामासो फेन्नि, सुःप्मासो फेन्नि ॥ चाहोङ् सुःप्होङ्
कानिङ् सिघेःडे ॥" ^४मो पुसेऱगेऱ लुःसु, "आक्टोऱ नेऱनि, चाइबानोऱ
हेनिङ् सिःघडानिङ्नि ॥ ^५इन्ढोङ्होङ् हेनिडेऱ आक्को सिङ्बुमि चा

आदमनुङ् हव्वाडेऱ वेऱलाभुमि सिडाक्मि चेऱ चाङ्बाऱआ

चासानुहोङ् निवाहाङ्डोनोऱ लिन्डानिङ् मोबा नुबानुङ् मेडेऱमा निवा
चुप्मिन्डानिङ् लुःनुङ् निवाहाङ्डेऱ लेबाऱआसेऱ एऱचामे लुःबाऱआ ॥

६ मोबा मेऱनामिडेऱ खाङ्माबेऱ, मो चा काम्नुयेनुङ् चामाबेऱ चानुमारो
खाङ्मुसा ॥ इगो चा चामाहोङ् निवा टोऱइ होला लुःनुङ् मेऱनामिडेऱ निवेऱ
मिऱटु ॥ मोबा खोसेऱ इक्नुङ् मो चा चोसु खोमि खिम्दाङ्बासो पिःसु
मोबा खोसेऱसो चोसु ॥ ७ मो चा चामासोरोऱ खोजिबेऱ निवा लेन्डा
मोडोक्पेऱ खोजि उक्चुङ्गेऱ लेऱपाऱआ लेऱडोक्टाजु ॥ मोबा खोजिडेऱ
वेऱलाऱभुमि सिडाःक् उक्नुङ् खोजिमि हिडा टेगुजि ॥

८ मो युडानोऱ परमप्रभु निवाहाङ् बगैचाबेऱ वाइमेऱनिङ्सिबाऱआ खेम्नुङ्
खोजि सिङ्बुमि रुम्बेऱ निवाहाङ्मि पोम्बाङ् कुप्साजि ॥ ९ तर परमप्रभु
निवाहाङ्डेऱ "हेङ् हाम्बि टुःये ?" लुःसाङ् याऱमि केऱडु ॥

१० याऱमिडेऱ निवाहाड् लुःसु, "निवाहाड्, केऱ आम्मि सेम्मा बगैचाबेऱ खेप्सुड् ॥ का उक्चुड्रेऱक् लेऱऱपाऱआसेऱ हेन्नुड् का किस्सिडिड् मोडोगेऱ सिड्भुमि रुम्बेऱ कुप्सिड् ॥"

११ निवाहाड्डेऱ याऱमि सिप्सु, "हेड् उक्चुड्रेऱ लेऱये लुःनुड् आसेऱटे लुःसे ? केऱ हेड् अच्चामेऱ लुःबाऱआ सिड्भुमि चा चोसुए ?"

१२ याऱमिडेऱ निवाहाड् लुःसु, "इगो हेनेऱनोऱ कानुड् सोरी पेम्मामि पिबाऱआ मेऱनामिटेऱ का मो चा पिःसिड् मोबा केऱसो चोसुड् ॥

१३ परमप्रभु निवाहाड्डेऱ मो मेऱनामि सिप्सु, "इन्ढोड् हेनेऱ आक्टोऱ लेऱऱटुए ?" मोसेऱ लुःसु, "पुसेऱटेऱ का रेम्नुड् मो चा चामेऱटिड् ॥"

निवाहाड्डेऱ दन्डा पिःये

१४ मोबा परमप्रभु निवाहाड्डेऱ पुसेऱ लुःसु, "हेनेऱ इडोऱ लेऱऱपाऱआसेऱ दन्डा चुऱमिन्डुएनुड् चोप् जन्तुजिबेऱ हेनेऱरेऱ इगो चाप्हिमा टोइन्डुए ॥ हागोएम्बाड् हेड् रुड्माडेऱ परसेऱ परसेऱ राम्इये मोबा हेड् हिड्लो आक्खामा चोन्डुए ॥ १५ हेड्नुड् मेऱनामि रुम्बेऱ मोबा हेनेऱ पसाजिनुड् मेऱनामिमि पसामि रुम्बेऱ सत्रु लिन्जे ॥ मेऱनामिमि पसेऱ आम्मि निन्डावा सिड्नुड्ए मोबा हेनेऱ मेऱनामिमि पसाजिमि राड्बोक्वा ओइन्डुए ॥ १६ मोबा निवाहाड्डेऱ मेऱनामि लुःसु, "हेनेऱ कुम्सुमा खे येएम्बेन्ने मोबा हेनेऱ बेऱलो खे आड्नुड् पसाजि टोइन्डुए तरसो हेनेऱ निवा आम्मि खिम्दाड्बालाम्नोऱ खेएये ॥ मोबा खोसेऱ हेड् अधिनबेऱ युड्इये ॥

चिजिड्मि डाड्

^{१७} मोबा निवाहाङ्ङेः याऱमि लुःसु, "हेनेः आमि खिम्दाङ्मामि खा खेम्नुङ् केः आद्यामे लुःबाऱआ चा चोबाऱआसेः माक्खाम्डेम्बेः चाप्हिमा सिङ्ढे, मोडोगेः हेनेः जिवनभरि बेऱलो मेहेनेतनुङ् होप्तिऱनुङ् लेःचामा खेःये ॥ ^{१८} भुमिङ्गेः चिजिङ्नुङ् योम्बोक् मेऱनिङ्हा याऱवा केऱमेन्दुए मोबा हेनेः नाम्फुलाबेऱहा याऱवा, साऱवा चामा खेःहा ॥ ^{१९} हेङ् आक्खमाबाङ्नोः टोङ्बाऱआ लेःटे, हेङ् आक्खमाबेऱनो मान्डेरो हेनेः बेऱलोनोः दुःखानुङ् होप्तिऱवानुङ्हा चामाया चेःचामा खेःये ॥ हेङ् आक्खमाबाङ् टोङ्बाऱआ लेःटे एक्साङ् आक्खामानोः लिःये ॥" ^{२०} मोबा निवाहाङ्ङेः टोङ्बाऱआ आदम लुःमे याऱमिङ्गेः खोमि खिम्दाङ्मामि निङ् हव्वा युक्सु इन्ढोङ्होड खोनोः चोप् याऱमि जातिजिमि मामा लेःटे ॥ ^{२१} मोबा परमप्रभु निवाहाङ्ङेः आदमनुङ् हव्वामि लागि पिच्चिमि साउक्मि चेः टोङ्नुङ् चाङ्बेऱटुजि ॥

आदमनुङ् हव्वा बगैचाबाङ् चाङ्बाऱआ

^{२२} मोबा परमप्रभु निवाहाङ्ङेः लुःसु, "हागो याऱमिमिसो कानिङ् डोकमानोः निवा लेम्बेटेनुङ् खोजिबेः नुहानुङ् मडेहा लेढाम् निवा काप्पिन्दुजे ॥ खोसेः जिवनमि डाङ्मि चा इक्काडोकमा फेन्निबा ॥ चाडोगुजिहोङ्गो याऱमि सनिङ् हिङ्ङुङ्घेःमा ॥" ^{२३} मोडोगेः परमप्रभु निवाहाङ्ङेः मोजि अदनमि बगैचाबाङ् यिऱहाङ्नुङ् खो आक्खमाबाङ् टोङ्बाऱआ लेःटे मो आक्खमाबेऱनोः योम्बोक लेःचामामि पाक्सु ॥ ^{२४} मोबा निवाहाङ्ङेः बगैचामि नामगेत्लाम् हुङ्घुबा थाङ्सिरिटुऱहा करुबजिनुङ् खिरिखिरि वेङ्इये मिराप्लावानुङ्मा ताब्या युङ्बेऱटुजि ॥

^१ ३:२४ इगो करुब लुःबाऱआ चाहि पबित्र ठाउ हुङ्घुनुङ् खाङ्घुबा थाङ्सिरिबेऱहा जिवात लेःये

मोबेः असासो जिबनमि डाङ्मि केक्पेः मङ्खेःहेसुमिरो लुःनुङ् मोडोः
लेःःपाःआ लेःटे ॥

कयिननुङ् हाबिल

१ आदममि खिम्दाङ्मा हव्वा उक्खाइसुम्मा लिःसा ॥ मोबा
४ हव्वाडेः इक्को पसा टोक्नुङ् लुःसु, "परमप्रभुमि आसिसुडेः केः
इक्को पसा टोःइटुडे ॥" खोसेः मो पसामि निङ् कयिन युक्सु ॥ २ एक्साङ्
फेरि हव्वाडेः हाइके पसा हाबिलसो टोगु खो चाहि सामु खाङ्घुबा
लिःसा ॥ तर कयिन रोपाबेः योक्बोक् लेःःचाघु लिःसा ॥ ३ इत्याक्
नियाक् एक्साङ् कयिनडेः खोमि रोपा सोवराबाङ् चेःःपाःआ अन्नबाङ्
लाःप्नुङ् परमप्रभुमि निङ्बेः चेःटिसु ॥ ४ मोबा हाबिलडेःसो खोमि
सामुमि बगालबाङ् याःलोखेः टोक्पाःआ सामुपसा चेन्नुङ मोमि सासिः

सामु गोठला

नुड्मा सा निवाहाङ्मि निङ्बे भेटि पिःसु ॥ परमप्रभु हाबिलनुङ् खोसेः
चेःटिबाःआ भेटिबेः सप्थाक्सा, *तर कयिननुङ् खोसेः पिःबाःआ
भेटिबेः निवाहाङ् मेसप्थाक्सा ॥ मोबा कयिनडेः सुरकेःपाःआ नजिक्
टोक्सु ॥

६ परमप्रभुडेः कयिन लुःसु, "हेङ् इन्ढोड सुर्केये ? हेनेः नजिक् इन्ढोङ्
सुम्डन्डुए ? ७ हेनेः नुबा योम्बोक् लेःःमा मिःटुहोङ्, केः हेङ्
नेन्जासुङ्नेन्डे ? तर हेनेः मडेःमा योम्बोक् लेःटुहोङ् हेङ् दइलोबिः
पापोडेः सुःये ॥ पापोडेः हेङ् अधिन लेःःमा योःइये तर हेनेः मो अधिन
लेःःमा खेःये ॥"

८ मोबा इःयाक् कयिनडेः खोमि निसा हाबिल लुःसु, "आबे, काजिङ्
रोपाबेः खेःमा ॥" मोजि रोपाबेः रुक्येम्बाङ् कयिन खोम् निसाबेः
पेःडिघेःनुङ् निसा सेःनेसु ॥ ९ मोबा परमप्रभुडेः कयिन सिप्सु, "आम्निसा
हाम्बेः टुये ?" मोसेः लुःसु, "केः लेसुङ्नि, इमा का केः निसामि गोःला
डे ?"

१० तर परमप्रभुडेः लुःसु, "हेनेः इन्ढोङ् इडोःमा मेडेःमा योम्बोक्
लेःटुए ? हेनेः निसामि हरिडेः आक्खामाबाङ् केः वावा दन्डा पिबेःमाये
लुःनुङ् कानुङ् गुहार डाक्मेःनिङ्सिये ॥ ११ हेङ्बेः सराप सिःइटे, हेनेः
आक्खामाबेः खेति लेःःचाडोक्टुनि ॥ इन्ढोङ्होङ् हेनेः आम्मि निसा
सेःमाबेः हेनेः निसामि हरिडेः आक्खामा वाडाप्मिटे ॥ १२ हागो हेनेः
खेति लेःःमाबेःसो भुमिडेः इमाङ्सो उब्जनि पिःनिबा ॥ हेङ् खिम्
मेःनिङ्मा मरुखाम्डेम्बेः माङ्माङ् वाइडुघुबा याःमि लिःये ॥"

१३ कयिनडेः परमप्रभु इडोः लुःसु, "इगो सजयगो केः मेःआङ्हेरोमा
लिःसा ॥ १४ परमप्रभु निवाहाङ् हेनेः आइ इगो आक्खामानुङ् हेनेः
पोम्बाङ् का ओः यिक्मेःनिङ्सिये ॥ का इगो माक्खाम्डेम्बेः खिम्
मेःनिङ्मा वाइसुरे याःमि लिःटिडे मोबा असेः का चुप्मिमे मोसेःनोः का

सेऱनेये ॥" ^{१५} तर परमप्रभुडेऱ लुःसु, "आक्टोऱ नेऱनि, असेऱ हेड् सेऱमिहोड् मोमि सट्टा केऱ एच्चि गुना बद्ला लाःनुडे ॥" मोडोगेऱ खो चुप्खुबा असेऱसो मेऱसेऱडुमिरो लुःनुड् परमप्रभुडेऱ कयिनबेऱ इक्को चिड्गा टिःबेऱटु ॥ ^{१६} मोबा कयिन परमप्रभुमि पोम्बाड् खेऱनुड् अदनमि नाम्गेत्लाम् सिऱइये नोद^७ लुःमे देसबेऱ पेम्बुगा ॥

^१ मोबा याऱमिजि माक्खाम्डेम्बेऱ बेऱलो लिःसामिनुड् माहाजिमि **६** मेऱनाऱमि पसाजि लिःसामि, ^२ निवाहाड्मि पसाजिडेऱ माहा याऱमिमि मेऱनामि पसाजि रिड्घिमा खाड्डोक्टुजिनुड् नेन्जाबाऱआजि फुड्सया लेःपोगुजि ॥ ^३ मोबा परमप्रभुडेऱ लुःसुजि, "केऱ याऱमिजि सनिड्रो हिड्मेट्टुड्जिनि, इन्ढोड्होड् माहाजि सिमा खेम्मे ॥ हागोएम्बाड्, याऱमि असासो इक् सय निबाड् निड्बाड् बेऱलो हिड्मिने ॥ ^४ मोडोक्पेऱनुड् मोबा एक्साड्सो माक्खाम्डेम्बेऱ याऱमिमि मेऱनाऱमि पसाजिनुड् निवाहाड्मि पसाजिमि फुड्सया लेःऱनुड् टोक्पाऱआ निड् चाल्बालिबाऱआ सुरबिरजि टुसामे ॥

^५ माक्खाम्डेम्बेऱहा चोप् याऱमिजि बेऱलोनोऱ दुस्टा लिःसामिनुड् माहाजिमि निवाबेऱ सनिड्नोऱ मडेहा खारेऱ मिऱपाऱआ परमप्रभुडेऱ खाड्डोक्टु ॥ ^६ मोबा परमप्रभु मिड्सिघडा ॥ केऱ 'माक्खाम्डेम्बेऱ इघा याऱमिजि मेऱऱनोऱ टोक्सुड्हाजि लेःए लुःनुड् निवा टुःगा ॥ ^७ मोडोगेऱ परमप्रभुडेऱ लुःसु, "केऱ टोड्बाऱआ इघा याऱमिजि, जन्तुजिनुड् सोडाजि चोप् नास लेःनुड्हाजि इन्ढोड्होड् इघाजि टोड्बाऱआसेऱ सारोनोऱ केऱ निवा टुगा ॥" ^८ तरसो परमप्रभु नोआ नुड् चाहि साप्थाड्बाऱआ लेःटे ॥

^७ ४:१६ इगो लुःबाऱआ वाइघुबा

नोहामि खनावा

६-१० इगो नोआमि टुम्बेहा खनावा लेःये ॥ खोमि सेम, हामनुङ् येपेत निङ्हा सुम्बाङ् पसाजि टुःसामे ॥ नोआबेह इमाङ्सो दोस माङ्काप्टुहा, मोडोक्पेह खोरेहोह धर्मि याहमि लेःटे ॥ खो निवाहाङ्मि आग्याबेह राप्से ॥ ११ तर निवाहाङ्डेह खाङ्माबेह हाइखा याहमिजि सारोनोह चुघेहपाहआ लेःटामि ॥ १२ निवाहाङ्डेह माक्खाम्डेम् खाङ्माबेह दुस्तताङ्डेह टिहपाहआ लेःटा ॥ इन्ढोङ्होङ् मोडोक्पेह चोप् याहमिजिमि निवाबाङ्नोह दुस्ततानुङ्मा योम्बोक् लेःहमेहनिङ्सिडामे ॥

१३ निवहाङ्डेह नोआ इडोह लुःसु, "नोआ, केह चोप् याहमिजि नासि लेःहमा मिङ्इटिडे ॥ इन्ढोङ्होङ् आक्खाजिङ्डेह लेःहपाहआ मडेहा योम्बोगेह इगो माक्खाम्डेम्नोह टिप्खेटुए ॥ चैबानोह केह याहमिजिनुङ् माक्खाम्डेम्सो नास लेःनुडे ॥ १४ हेनेह आम्मि लागि इक्को नुबा सिङ्भुमि नाउ टोक्से, मोबेह बेहलो कोठासो टोक्से मोबा होङ्सिहयुरामनुङ् पाखेहयुराम् नुरोह अलकत्रडेह रेक्से ॥ १५ मो नाउ टोङ्माबेह इक् सय तेत्तिस गज किएम्मा, बायिस गज चौडानुङ् तेरो गज एङ्इये टोङ्मे ॥ १६ नाउबेह छानासो टोङ्मे, नाउ होङ्सिहयु उज्यालो पेःहयुमेहमामि छाना टिमाबेह भित्ताबाङ् हेक् गजडोह मेहटो टिःमे ॥ मो नाउ सुम्जि ताल्या टोङ्मे मोबा इक्कोलाम् दइलो युङ्मे ॥ १७ चोप् जिवातजि नासि लेःहमामि माक्खाम्डेम्बेह योडामि प्रलय लेःनुडे ॥ माक्खाम्डेम्बेहा चोप् जिवातजि सिघेम्मे ॥ १८ तर केह हेन्नुङ् इक्को बाचा हुप्पिनुडे ॥ आम्मि ठाहमानुङ् पसा नाम्मिहचिनुङ् सोरि हेङ् नाउ होङ्सिहयु पेःहयुमे ॥ १९-२० चोप् खाहलाहा सोडाजिनुङ् जन्तुजिबाङ् इक्को इक्को जोर हेङ्बेह आप्पिम्मे हेनेह माहाजि नाउहोङ्सिहयु युङ्माहाजि माहाजिसो चोप् हेन्नुङ् हिङ्मिरो ॥ २१ आम्मिमि लागिनुङ् माहाजिमि लागि बेहलो याक् चामा केहयेहा चामाया थोक् नाउबेह युङ्मे ॥"

११ निवाहाङ्गे लुःडिडोनो नोआङ्गे चोप् योम्बोक् लेःटु ॥

बेङ्गे वारी लेम्बाङ्गा

७ ११ नोआ नोक्चि सय निङ् लिःमाबे नि महिनामि इक्पोङ्नुङ् चुक्चि
यिङ्गे माक्खाम्डेम् होङ्बाङ् बेङ्हा बेङ्हा योडामि पिङ्मरा पिङ्पोगा,
नान्दुङ्माबाङ्सो बेङ्गे वारि रोप्पुगा ॥ १२ रिक्पोङ् लेन्डानुङ् सेन्डा वारि
रोबा ॥

१३ मो यिङ्गेनो नोआमि ठाङ्मा खोमि सुम्बाङ् पसाजि सेम, हामनुड
येपेत मोबा खोजिमि ठाङ्माजि सोरि नाउहोङ्सिङ्गु पेङ्गनामि ॥
१४ माहाजिनुङ् चोप् खाङ्लाहा बस्तुजि खिम्बे कुमाहानुङ् नाम्फुलाबेङ्हा
पेङ्गुबा बस्तुजि मोबा चोप् खाङ्लाहा सोडाजि नाउबे पेङ्गनामि ॥

वारि रोप्पुक्माबे याङ्मिजि पिम्बुक्पाङ्गा पुःक्मारा

१५ इडोः निवाहाड्डेः नोआ लुःबाःआडोःनोः चोप् खाःलाहा जिवात् बस्तुजिनुड् सोडाजिमि भाल्यानुड् पोथि इक्को इक्को जोर नोआनुड् सारि नाउबेः पेःएनामि ॥ १६ मोबा माहा चोप् पेःएन्नुड् एक्साड् परमप्रभुडेः नाउमि राम्बाडेम् सेक्किबेःटुजि ॥

१७ योडा प्रलय रिक्पोड् याकरो लेन्दुड्खडा ॥ मोबा योडा टोम्नुड् माक्खाम्डेम् इगिःयु मिःयु चोप्प्राजि योडा चिप्खडा ॥ मो योडाडेः नाउ ठेःपुगु १८ योडा हागोसो बेःलो टोप्सा मोबा योडा सोक्पेः नाउनोः यिःःबुगा ॥ १९ बेःलो वारि रोःपाःआसेः योडा बेःलो टोप्सा मोबा चोप् नाड्लाखा, सिम्लाखानोः योडाबेः हुम्घडामि ॥ २० हागोसो मोद्रेःलो टोप्सा योडा नाड्लाखा, सिम्लाखाबाड्सो चुक्चि गजडोः मिन्दुरो योडा टोप्सा ॥ २१ मोबा माक्खाम्डेम्बिःहा चोप् जिवातजि, सोडाजिनुड् याःमिजि हुम्सिघडामि ॥ २२ माक्खाम्डेम्बेः टुहा सोःक्मा साःघुबाजि चोप् जिवत्जि सिघडामि ॥ २३ माक्खाम्डेम्बेः चोप् टुबाःआ याःमि, जन्तुजिनुड् सोडाजि परमप्रभुडेः नास लेःटुजि ॥ तर नोआनुड् नाउ होड्सिःयु टुबाःआजिरेः हिक्सामि ॥ २४ मोबा माक्खाम्डेम्बेः वारि लेम्बुक्पाःआ इक् सय डाक्पोड् याकरो योडा माहेघडा ॥

योडा प्रलय एःयुबाःआ

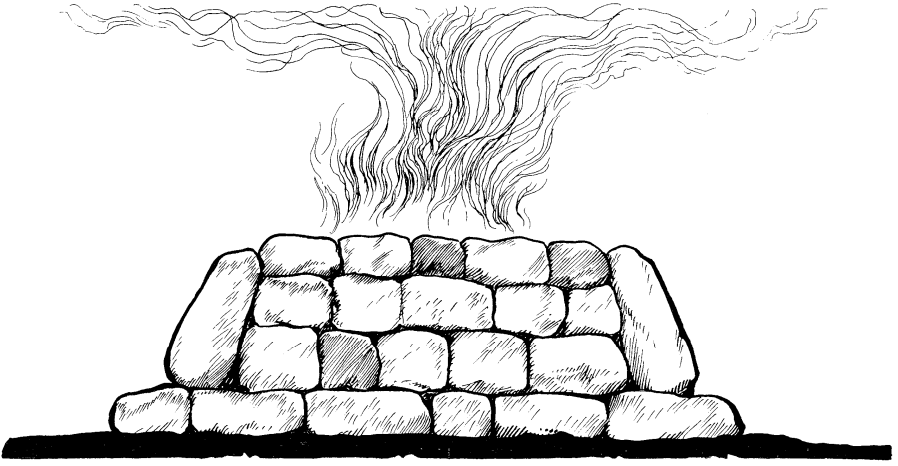
८ १ नोआ मोबा खोनुड् टुबाःआ चोप् खाःलाहा जन्तुजिनुड् सोडाजि निवाहाड्डेः मिन्देःपाःआ मेलेःटा ॥ मोबा खोसेः हिःवाबा टिःनुड् योडा हेघेःमेःटु ॥ २ माक्खाम्डेम् होड्बेःयुहा योडामि मुल हेघडा नान्दुड्माबाड् वारि रोप्मा एःयुसा ३ मोबा माक्खाम्डेम्बेः टोम्बाःआ योडा ताम् हेयुसा ॥ ४ योडा प्रलय लिःबोक्पाःआ डाजि महिना लिःमाबेः नाउ आरारात निड् लेःये इक्को सुड्लाखासोक्पेः हबा ॥ ५ मोबा एक्साड् योडा ताम् हेघेःसाड् हेघेःसाड् नि महिना पन्द्रा याक्प्राजि सुड्लाखामि

टुप्पा खाइमुसा ॥ ^६मोबा हाइको रिपोङ् याक् एक्साङ् नोआडेङ नाउमि
 चोस्केलि हेङओक्नुङ् इक्को अराःवा लेहाक्सु ॥ ^७तर मो फेरि
 मेन्डेजसानुङ् चोप् योडा महेघेऱलो किर्यु मिर्यु पेःडुङ्घडा ॥ ^८मोबा
 अडेङ एक्साङ् फेरि नोआडेङ योडा हेसेन्डे माहेसे लुःनुङ् लेडोक्मामि
 इक्को उखिरवासो लेहाक्सु ॥ ^९तर मोडोक्रोसो योडा महेबाऱआसेङ
 उखिरवाडेङ पेन्ढाम् मन्चुण्टु मोबा नाउबेऱनोऱ टेजासा ॥ मोबा नोआडेङ
 खोम् हुक् खिङ्एन्नुङ् मो उखिरवा राप्नुङ् नाउ होङ्सिर्यु युक्सु ॥ ^{१०}मोबा
 हाइखा साताइक्को एक्साङ् फेरि मो उखिरवा नाउबाङ् लेहाक्सु ॥ ^{११}मो
 उखिरवाडेङ याबुक्पेङ जैतुनमि कलिलो अऱवा इःप्मानुङ् युडा नाउबेऱनोऱ
 टेजासा ॥ मोबा माक्खाम्डेम्बेङ योडा हेऱ्युटा लुःनुङ् नोआडेङ लेडोक्टु ॥
^{१२}मोबा हागोसो साताइक्को हुङ्नुङ् नोआडेङ मो उखिरवा पलेहाक्सु ॥
 तर हागोए पालि मो उखिरवा मन्डेजसा ॥

^{१३}वारि लेम्बुक्पाऱआ इपोङ् महिना पान्द्रा याक्राजि नोआडेङ नाउमि
 छाना टेओक्नुङ् किर्यु मिर्यु खाक्सु, भुइ हेमेऱनिङ्सिडा ॥ मोडोक्पेङ
 नोआ चुक्चि सय इक् निङ् याक्पाऱआ लेःटे ॥ ^{१४}वारि लेम्बोक्पाऱआ
 बाहा महिना पान्द्रा याक्राजि भुइ नुरोऱ हेघडा ॥

^{१५}मोबा निवाहाङ्डेङ नोआ लुःसु, ^{१६}"हेनेए ठाऱमानुङ् पसा नाम्मिऱचि
 चिऱमानुङ् पाखेऱ्यु पेःआबे ॥ ^{१७}चोप् सोडाजिनुङ् जन्तुजिसो पाखेऱ्यु
 लाआण्टाजे मोबा माहाजि इगो माक्खाम्डेम् इऱठुप् फोप्पुऱमिरो ॥"
^{१८}नोआ, खोमि ठाऱमानुङ् पसा नाम्मिऱचि चोप् नाउबाङ् पाखेऱ्यु
 आबामि ॥ ^{१९}मोबा चोप् जन्तुजि, सोडाजिसो नाउबाङ् पाखेऱ्यु
 आबामि ॥

^८ ८:१४ हिब्रु बाइबलबेङ हाइको निङ्मि नि माहिना सत्ताइस याक्राजि लुःनुङ्
 साप्पाऱआ लेःये

निवाहाङ्मि थाना

नोआङ्गे पिबाङ्गा हिङ्गे बलि

^{२०} मोबा नोआङ्गे निवाहाङ्मि निङ्गे इक्को थाना टोक्सु ॥ खोसेङ्ग चोप् चोखो जातिहा जन्तुजिनुङ्ग सोडाजिबेङ्ग इक्को इक्को जोर थानाबेङ्ग हिट्टिनुङ्ग चेट्टिसुजि ॥ ^{२१} नोआङ्गे हिङ्गुङ्ग पिःबाङ्गा बलि नाम्नुङ्ग परमप्रभु साप्थाङ्गुङ्ग खोसेङ्ग निवाहोङ्गसिङ्गु यामुसा, "फेरि हागो इन्डोक्पेङ्गो केङ्ग याङ्गमिङ्गे लेङ्गपाङ्गा माङ्गेहा योम्बोक्मि लागि इगो मक्खाम्डेम् सरापहिसुङ्गनिबा ॥ केङ्ग लेनुङ्गे याङ्गमिजि पिङ्गछाबाङ्गोङ्ग मङ्गेमा निवा खिम्मे तरसो फेरि केङ्ग हागोएन्डोङ्ग चोप् जिवात्तिजि नासि लेटुङ्गजिनि ॥ ^{२२} माक्खाम्डेम् टुरो इगोबेङ्ग सनिङ्गोङ्ग चरि टुप्मानुङ्ग बालि सुम्मा बेला लिहा ॥ लेन्डा, सेन्डा, हुरुङ्गवानुङ्ग चुङ्ग याक् लिङ्गुङ्गइहा ॥

नोआनुङ्ग निवाहाङ्गेङ्ग बाचा लेङ्गपाङ्गा

^१ मोबा निवाहाङ्गेङ्ग नोआनुङ्ग खोमि पसाजि आसिस् पिनुङ्ग ए लुःसुजि, "हेनेहा पसाजि इगो माक्खाम्डेम् इङ्गटुप् लिमिरो ॥ ^२ चोप् खाङ्गलाहा जन्तुजि, सोडाजिनुङ्ग योडाबेङ्ग टुहा डाजि हेनेए अधिनबेङ्ग

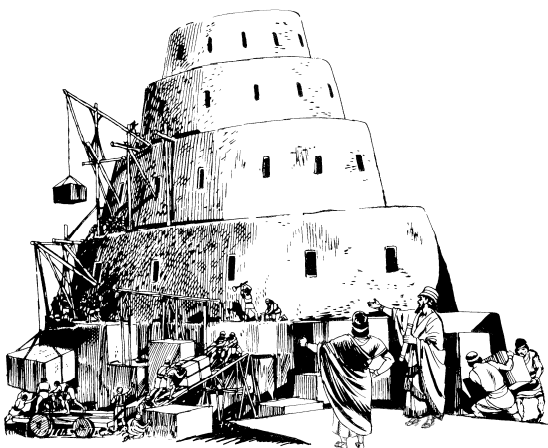
पिःटुङ्हाजि ॥ इघाजि चोबे? हेङ्नुड किस्सिमिरो ॥ ^३ हाइखा चामाया चा, साः?वा चोडिडो?नो? इघा चोप् जन्तुजि हेनिडे? सेच्चाहेन्डानुमे ॥ इघा चोप् थोक के? हेनिङ् पिबेनिम् ॥ ^४ तर सा चामाबे? सानुङ् हरि चाहि आच्चामे इन्ढोङ्होङ् हरिबे? जिबन टुहा ॥ ^५ आसे? यात्रमि सेएन्डुए मोसे? दन्डा चुप्मिन्डुए ॥ हाम्बे जन्तुडे? यात्रमि सेएन्डुए के?सो मो सेएनुडे ॥ ^६ असे? यात्रमि सेएन्डुए मोसो यात्रमिमि हुक बाङ्नो? सिये इन्ढोङ्होङ् के? यात्रमि टोङ्माबे? काडोक्मानो? टोङ्इटुडे ॥ ॥ ^७ हेनेहा बे?लो पसा याङ्मेनजि लिःनुङ् माहाजि चोप् माक्खाम्डेम् इण्ठुप् लिःमिरो ॥

^८ मोबा फेरि निवाहाङ्डे? नोआनुङ् खोमि पसाजि लुःसुजि, ^{९-१०} "हागो हेङ्नुङ् हेनेहा पसाजिनुङ् मोबा नाउबे? सोरि टुघुबा चोप् खा?लाहा जन्तुजिनुङ्, सोडाजिनुङ् इगो बाचा हुप्मिनुडे ॥ ^{११} फेरि इन्डोक्पे?सो चोप् सोक्मानुङ्हा जिवातजि योडा प्रलयाडे? नासि लेःटुङ्निहाजि, फेरि इन्डोक्पे?सो माक्खाम्डेम् योडा प्रलयाडे? नासि लेःटुङ्नि ॥ ^{१२} के? यात्रमिनुङ् चोप् जन्तुजिनुङ् पुस्ता पुस्ताडोक्लोमि लागि हेनिङ्नुङ् हु?पा?आ बाचामि चिङ्गा चाहि इगो लेःये ॥ ^{१३} के? खिम्मिवाबे? आ?पाङ्सु युङ्इनुडे, मोनो? के? माक्खाम्डेम्नुङ् हु?पा?आ बाचामि चिङ्गा लिःये ॥ ^{१४} इन्डोक्पे? के? नान्दुडमा खिम्मि?वाडे? टेइनुडे मोडोक्पे? मोबे? अपाङ्सु खाङ्मुये, ^{१५} मोबा के? यात्रमिजि मोबा जन्तुजिनुङ् हु?पा?आ बाचा मिङ्नुडे ॥ फेरि इन्डोक्पे?सो चोप् सोक्मानुङ्हा जिवातजि नास लेः?मामि योडा प्रलय लिमे?टुङ्नि ॥ ^{१६} इन्डोक्पे? खिम्मि?वाबे? अपाङ्सु खाङ्मुये, के? मो खाङ्नुङ् ताङ्बे? माक्खाम्डेम्बे?हा चोप् जिवातजिनुङ् सनिङ्मि लागि लेः?पा?आ बाचा मिङ्नुडे ॥ ^{१७} के? चोप् सोक्मनुङ्मा जितावजिनुङ् हु?पा?आ बाचामि चिङ्गा इगोनो? लेःये ॥

बाबेलमि धरहरा

११ ^१याऱलो माक्खम्डेम्बेऱहा चोप् याऱमिजिडेऱ यामुमाबेऱ इक्को खाप्बेऱेऱ यामुसामे ॥ ^२नामगेत्लाम् वाइघेऱमाबेऱ माहाजि बेबिलोनिया^४ लुःमे देसबिऱए इक्को सेमेमेमा डेम्माबेऱ रुक्टुजि मोबा मोबेऱनोऱ पेम्बुगामि ॥ ^३माहाजि खोजि ताड्बा कासामि "लो आबानिडे, कानिड् इटा टोड्नुड् हिऱमा ॥" मोडोक्पेऱ माहाजिडेऱ गारो सोक्मामि लागि रुड्गोवामि साटो इटानुड् रेड्मामि लागि खाम्मि साटो अलकत्रा लासुजि ॥ ^४माहाजिडेऱ मोत्ता इःसुजि, "लो, हागो कानिड्मि लागि इक्को बेऱए सहरनुड् नान्दुड्मा ठोक्लोमा इक्को धरहरा टोड्मा ॥ मो टोड्नुड् कानिड्मि निड् युड्मा मोबा कानिड् चोप् इगो माक्खाम्डेम्बेऱ हाघेऱमा पाप्निबा ॥"

^५मोबा परमप्रभु माहा याऱमिजिडेऱ टोड्डिड्बाऱआ सहरनुड् धरहरा खाड्सिऱ उक्सा ॥ ^६मोबा परमप्रभुडेऱ लुःसु, "खाक्सानुमे, इघा याऱमिजि इक्को जातिनुड् इक्को खाप्पेऱ यामुबाऱआसेऱ, इडोक् लेःऱहेम्मेहोड्, इघाजिडेऱ निवेऱ मिऱपाऱआडोऱ चोप् लेःऱहेन्दुजे ॥ ^७लो आबानिडे कानिड् खेऱनुड्

धरहरा टोड्बुक्पाऱआ

^४ ११:२ हिब्रु खाप् सिनार लुःन्दुजे

आक्खाजिमि खाप् खोरो खोरो फाक्पेबेऱ्माजि, मोबा आक्खाजिडेऱ्
खोजिताड्बेऱ् इक्कोसेऱ् यामुबाऱ्आ हाइकोसेऱ् मलेःसुमिरो ॥"

^८इडोऱ् परमप्रभुडेऱ् माहाजि चोप् माक्खाम्डेम्बेऱ् इगिऱ्यु मिऱ्यु
फाक्हासुजि ॥ मोबा माहाजिडेऱ् मो सहर आड्मा याऱ्योसुजि ॥ ^९मो
सहरमि निङ् बाबेल युक्सुजि इन्ढोङ्होङ् मोबेऱ् परमप्रभुडेऱ् याऱ्मिजिमि
यामुमा खाप् फाङ्बेबेऱ्दुजि मोबा माहाजि माक्खाम्डेम् इऱ्दुप्
टुप्खडामि ॥

तेरहमि पसायाङ्येनजि

^{२७}अब्राम, नाहोरनुङ् हारानमि पाबा तेरहमि पसा याङ्मेन्जि इघाजिनोऱ्
लेःम्मे ॥ हरान लोतमि पाबा लेःदे ॥ ^{२८}मोबा खोमि पाबा तेरह हिङ्ग्रिक
टुमाबेऱ्नोऱ् हारान बेबिलोनिया देसमि खोम् सहर उरबेऱ् सिघडा ॥
^{२९}अब्रामडेऱ् साराइ मोबा नाहोरडेऱ् हारानमि मेऱ्नाऱ्मिपसा मिल्का
फुङ्साया लेःदु ॥ यिस्कासो हारानमि मेऱ्नामिपसा लेःदे ॥ ^{३०}साराइमि
पसाजि मेलिःसामि ॥

^{३१}इऱ्याक् तेरह खोम् पसा नाम्मि अब्रामनुङ् साराइ, हारानमि पसा लोत
निङ् लेःऱ्खुबा तेरहमि याङ्मेन सोरि चिऱ्मानुङ् कनान देसबिऱ् खेऱ्मामि
बेबिलोनिया देसमि उर सहरबाङ् राम्बुगा ॥ माहाजि हारानठोक् खेऱ्नुङ्
मोबेऱ् पेम्बुगामि ॥ ^{३२}मोबा तेरह नि सय डाजि निङ् याक्माबेऱ् मोबिऱ्नोऱ्
सिघडा ॥

अब्रामनुङ् निवाहाङ् यामुबाऱ्आ

१२ ^१परमप्रभुडेऱ् अब्राम इडोऱ् लुःसु, "हेङ् आम्मि देस, पाबामि
खिम्नुङ् हेनेहा ताङ्बाङ्जि याऱ्यानुङ् खडे मो देस केऱ् हेङ्
खाङ्मेन्ने ॥ ^२केऱ् हेङ् बेऱ्लो पसा याङ्मेन्जि पिन्ने मोबा माहाजि महान

जाति लिःम्मे ॥ माहाजि इक्को बेए जातिजि लिम्मे ॥ केह हेड् आसिस्
पिन्नेनुड् हेनेए निड् महान लिःये, हेड् आसिसमि मुलि लिःये ॥

^३ "हेड् आसिस् पिघुबाजि केहसो आसिस् पिनुड्हाजि, तर हेड्
चाप्हिघुजि केहसो माहाजि चाप्हिनुड्हाजि ॥ हेड्राम्बाड्नी
माक्खाम्डेम्बेह चोप् जातिहा याहमिजिडेह आसिस् टोइन्दुजे ॥"

^४ अब्राम पचहत्तर निड् याक्माबेह परमप्रभुडेह लुःडिडोक्कोह हारानबाड्
खो राम्बुगा ॥ खोनुड् खोम् येस्साबा लोतसो सोरि खडा ॥ ^५ अब्रामडेह
खोम् ठाह्मा साराइ, लोतनुड् हारानबेह टोडबाह्मा चोप् याड्सारावानुड्
कमारा कमारिजि सोरि चिह्मानुड् कनान देसलाम् खडा मोबा खोजि
कनानबेह रुक्कुमि ॥ ^६ कनान देसमि सकेम लुःमे सहर मोरे निड् लेःये
ठाउबेहए फलाटमि डाड् टुढाम्बेह मेरुक्लो अब्राम मेनासा ॥ मोडोहपेह
कनानिजि मो देसबेह पेन्सिडामे ॥ ^७ परमप्रभु अब्रामबेह खाड्मुसा मोबाड्
खो इडोह लुःसु, "इगो देसनोह केह हेनेहा पसा याड्मेन्जि पिःनुड्हाजि ॥"
मोबा अब्रामडेह खो सेन्जिह्माड् पिःघुबा परमप्रभुमि निड्बेह इक्को थाना
टोक्सु ॥ ^८ मोबा एक्साड् खो लाड्गेत्लाम्हा सुम्लाखाराजि चिड्घडा, मो
बेथेल निड् लेःये सहरमि नाम्गेत्लाम् सिट्टे ॥ मोबेह चाहि थाड्गेतलाम्
बेथेल सहरनुड् नाम्गेत्लाम् ऐ लुःमे सहरमि रुम्बेह खोमि गोठा टोक्सु ॥
मोबेह अब्रामडेह इक्को थानासो टोड्नुड् निवाहाडमि ओहाड् लेःटु ॥
^९ मोबा एक्साड् अब्राम कनानमि लाड्गेत्लाम् चिड्खडा ॥

अब्रामनुड् निवाहाड्हेह हेन्जुड् हेम्बाह्मा

१५ ^१ मोबा एक्साड् अब्रामडेह इक्को सेन्जिह्माड्बेह परमप्रभुडेह
इडोह लुःबाह्मा खेप्सु, "अब्राम, हेड् एक्किसिने, केह हेड्
आण्टेरोबाड् कोन्नेनुड् बेहए इनाम पिन्ने ॥"

^२तर अब्रामडेऱ निवाहाड् लुःसु, "चोप्पासक्तिदाड्बा परमप्रभु, हागोरोसो का इक्को ओडेक् काप्चाडानि, हेनेऱ का इनाम पिहोड्सो केऱ इमाड्डे लेऱमे ? काबाड् एक्साड् केहा याड्सारामि हकदारगो दमस्कसबिऱए एलिएजर रेऱनो लिःये ॥ ^३फेरिसो अब्रामडेऱ लुःसु, खेप्से प्रभु, हेनेऱ का पसाजिसो मम्पिडिऱये, केऱ इक्को कमारानोऱ केहा याड्सारावामि हकदार लिःये ॥"

^४परमप्रभुडेऱ फेरि इडोऱ लुःबाऱआ अब्रामडेऱ खेप्सु, "इगो कमारा एलिएजर हेनेऱ याड्सारावामि हकदार लिःनिबा, हेनेऱन्नोऱ पसा आम्मि याड्सारावामि हकदार लिःये ॥" ^५परमप्रभुडेऱ अब्राम पाखेऱयु केऱखेऱनुड् लुःसु, "नाद्रुडमाबेऱ खाड्नुड् साङ्गेमाजि नेऱखाक्से, हेनेहा पसाजि आक्खा साङ्गजिडोकनोऱ बेऱलो लिःम्मे ॥"

^६मोबा अब्रामडेऱ परमप्रभुबेऱ भरोसा लेऱटु ॥ मोडोगेऱ परमप्रभु खोनुड् साप्थाड्नुड् खो आसिस् पिःसु ॥

निवाहाड्डेऱ अब्राहाम पसा पिःमे हेन्जुड् हेम्बाऱआ

१७ ^{१५}निवाहाड्डेऱ अब्राहाम लुःसु, "हागो एम्बाड हेनेऱ हेनेऱ ठाऱमा साराइ लुःनुड् एऱकेऱमे, हागो खो 'सारा' लिःये ॥ ^{१६}केऱ खो आसिस् पिनुडेनुड् खोबाड् इक्को पसा पिन्ने ॥ केऱ खो आशिस पिनुडे, खो चोप् जातिजिमि मामा लिःये ॥ मो पसामि पसा याड्मेन्जिबाड् जाति जातिमि हाड्बासो लिम्मे ॥"

^{१७}अब्राहाम उक्युनुड् सेवा मुसु तर इडोऱ मिऱनुड् यिचासाड् कासा, "सय निड् लिघेऱपाऱआ ठाऱपा याऱमिमिसो ओडेऱ लिःहेये ? नब्बे निड् याक्पाऱआ साराडेऱ ओडेऱ टोक्हेन्डुए ?" ^{१८}अब्राहामडेऱ निवाहाड्

^{१७:१५} निवाहाड्डेऱ अब्राममि निड् "अब्राहाम" टोबेऱटु ॥ इगो लुःबाऱआ "बेऱलो जातिजिमि टुबालाबा" उत्पति १७:०५ खाक्सानुमे ॥

लुःसु, "इस्माएलडेऱनोऱ काबाङ् एक्साङ् पसाङ् टोक्मे हक चुण्टुहोङ् फेन्निबा ?"

^{१६} तर निवाहाङ्डेऱ लुःसु, "फेन्निबा, आम्मि ठाऱमा साराङ्डेऱनोऱ इक्को पसा टोङ्नुए, मोमि निङ् हेनेऱ इसाहक' युङ्ङ्नुए ॥ का खोनुङ् मोबा, खोसेहा पसायाङ्मेनजिनुङ्सो सनिङ्मि लागि बाचा हुप्मिनुडे ॥ इगो बाचा एक्साङ् एक्साङ्मि लागि, लिःये ॥ ^{२०} हेनेऱ इस्माएलमि लागि लेःऱपाऱआ बिन्ति केऱ खेप्मिइटुडे ॥ केऱ मो चैबानोऱ आसिस् पिनुडे मोबा बेऱलो पसा याङ्मेन पिनुङ्हाजि ॥ मोमि खलाकबेऱ बारो जना हाङ्बा पसाजि लिम्मेनुङ् मोमि पसा याङ्मेजिसोङ् केऱ इक्को महान जाति टोङ्ङ्नुडे ॥ ^{२१} तर साराङ् टोक्पाऱआ इसाहाकनुङ्नोऱ केऱ बाचा पुरा लेःनुडे, मो ओडेक नाम्मा इडोक्पेऱनोऱ टोइये ॥" ^{२२} अब्राहामनुङ् खा इःसेऱनुङ् निवाहाङ् खेप्पेसा ॥

^{२३} मो यिडेऱनोऱ अब्राहामडेऱ निवाहाङ्डेऱ लुःडिडोऱ लेःऱटु ॥ खो, खोमि पसा इस्माएलनुङ् खिम्बेऱ टुबाऱआ कमाराजि मोबा इन्जेऱपाऱआ कमाराजि चोप्मि खतना लेःटुजि ॥ ^{२४} खतना लेऱमाबेऱ अब्राहाममि उमेर उनान्सय निङ् याक्खेऱपाऱआ लेःटे ॥ ^{२५} खोम् पसा इस्माएल तेरा निङ्मा लेःटे ॥ ^{२६} अब्राहामनुङ् इस्माएल सानुङ्बामि सोरि खतना^१ लिसा ॥ ^{२७} अब्राहाममि कमाराजिमिसो मो यिडेऱनोऱ सोरि खतना लेःटुजि ॥

इसहाक टोक्पाऱआ

२१ ^१ परमप्रभुडेऱ खोमि बाचाबेऱ लुःडिडोऱ सारा आसिस पिसु ॥ ^२ मोबा सारा उक्खाइसुम्मा लिसानुङ् अब्राहाम ठाऱपालिघेऱसो

^१ १७:१६ हिब्रु खाप्पेऱ 'इसहाक' लुःबाऱआ 'खो यिचासा' लिःये ॥

^२ १७:२६ यहुदि चलनडोऱ वाडाङ्पिऱछा टोक्पाऱआ इक् साता एक्साङ्ए यिडेऱ खोमि सेगुमा सेढाम्मि टुप्पा हेक्मानोऱ खतना लुःनुङ्जे

निवाहाङ्गे लुःबाऱआ बेलाबेऱ ओडेऱमि पाबा लिसा ॥ निवाहाङ्गे लुःबाऱआ बेलाबेऱनोऱ ओडेऱ लिःसा ॥ ^३अब्राहामङ्गे खोम् पसामि निङ् इसहाक युक्सु ॥ ^४मोबा इक्साता एक्साङ् निवाहाङ्गे लुःडिडोऱनोऱ मोमि खतना लेःटु ॥ ^५इसहाक टोक्माबेऱ अब्राहाममि उमेर सय निङ् लिःबाऱआ लेःटे ॥ ^६साराङ्गे लुःसु, "निवाहाङ्गे का आनन्दनुङ् साप्थाङ्मे खा पिःसिङ् ॥ इगो खा खेम्नुङ् चोप् कानुङ् साप्थाङ्इम्मे ॥" ^७मोबा साराङ्गे लुःसु, "याऱमिजिङ्गे साराङ्गे ओडेऱ डुडु हिङ्इन्दुए लुःनुङ् असेऱ अब्राहाम लुःहेसुजे ? मोडोक्सोङ् खो ठाऱपा लिःघेऱमाबेऱ काबाङ् खोमि इक्को पसा लिःसा ॥"

^८ओडेऱ इसहाक वाबोक्नुङ् मामामि डुडु उङ्मा लेऱमा यिङ्गे अब्राहामङ्गे बेऱए भात्तेर टिःसु ॥

खोम्पसा इसहाक भोगपिमे लुःनुङ् निवाहाङ्गे अब्राहाम लुःबाऱआ

२२ ^१इऱनिङ् निनिङ् एक्साङ् निवाहाङ्गे अब्राहाममि बिस्वासमि जाच लेऱमा मि लुःसु, "होउ, अब्राहाम" अब्राहामङ्गे लुःसु, "होउ, का इगोबेऱनोऱ टुःडे ॥"

^२निवाहाङ्गे अब्राहाम लुःसु, "हेनेऱ बेऱलो नाम्नाम लेऱपाऱआ इक्कोमा पसा इसहाक सोरि चिऱनुङ् मोरियाहमि देसबिऱ खडे ॥ मोबेऱ केऱ लुःबाऱआ टोक्टोक्मेऱटु खेऱनुङ् आक्कोबेऱ आम्पसा केऱ निङ्बेऱ भोग पिःडे ॥"

^३वाऱगियाराम् माऱमिनोऱ अब्राहामङ्गे सोप्नुङ् भोग पिमामि लागि खोमि गधाबेऱ सिङ् कोक् एन्डु इसहाक मोबा निप्पाङ् कमाराजि सोरि चिऱनुङ् निवाहाङ्गे खो लुःबाऱआ ठाउलाम् खेऱपोगामि ॥ ^४सिङ्आराम् अब्राहामङ्गे मो ठाउ ओःबाङ्नोऱ खाङ्डोक्टु ॥ ^५मोबा खोसेऱ खोमि कमाराजि लुःसुजि, "हेनिङ् गधानुङ् इगोबेऱ पेन्डिक्सनिडे ॥ कानुङ् इगो

पिच्छा चाहि उ मेऱ्योङ् खेऱनुङ् निवाहाङ्मि निङ्बेऱ भोग पिःआनुङ् टेआप्मिन्जिडे ॥"

६ सोप्नुङ् भोग पिमामि लागि सिङ् इसाहाक खिमेऱनुङ् खोसेऱ चाहि इक्को ताब्यानुङ् मिबुकला खिःसु ॥ मोबा खोजि सनुङ्बा सोरि खडाजि ॥ ७ इसहाकडेऱ "पाबा!" लुःनुङ् खोम्बा केडु ॥ खोम्बेऱ सिप्सु "इमाङ्डे पसा ?"

इसहाकडेऱ खोम्बा सिप्सु, "कानिङ्नुङ् सिङ्नुङ्, मिःगो टुउ तर सोप्नुङ् भोग पिमामि भेडा चाहि खोइडे ?" ८ मोबा अब्राहामडेऱ खोम्पसा लुःसु, "निवाहाङ्डेऱनोऱ सामु जुटाबा लेऱपेये ॥" मोडोऱ कासाङ् सनुङ्बा सोरि खेऱमेऱनिङ्सिडाजि ॥

९ निवाहाङ्डेऱ लुःबाऱआ ठाउबेऱ रुक्नुङ् अब्राहामडेऱ इक्को थाना टोक्सु मो सोक्पेऱ सिङ् सेऱङ्डिसु ॥ मोबा खोमि पसा इसहाकमि हुक् साराङ् हिःक्नुङ् थानामि सिङ्सोक्पेऱ युक्सु ॥ १० मोबा अब्राहामडेऱ पसा भोग पिःमामि ताःब्या खाबु ॥

११ तर परमप्रभुमि दुतडेऱ थाङ्सिरिऱटुबाङ् वोप्साङ् लुःसु, "अब्राहाम, होउ अब्राहाम!" खोसेऱ लुःसु, "ऐ, का इगोबेऱ टुडे ॥"

१२ मोबा थाङ्सिरिदुतडेऱ लुःसु, "आक्को पिच्छा इमासो एलेःटे, हागो केऱ लेसुङ् हेङ् निवाहाङ्नुङ् चाइबानोऱ किस्सियेले

आब्राहामडेऱ खोम्पसा इसाहाक
गोग पिसिऱपोक्पाऱआ

इन्ढोङ्होङ्ह हेनेः आमि इक्कोमा पसासो खो पिमाबाङ्ह कोःयुङ्मा मेमिऱटु ॥"

^{१३}अब्राहाम्देः किऱ्युमिऱ्यु खाक्सु मोडोक्पेः इक्को भेडा सिङ्भु डाङ्बेः सजाङ्ह हाप्सिघेऱपाऱआ चुण्टु ॥ मोनोः लाःप्नुङ पसामि सट्टो हिऱनुङ् भोग पिसु ॥ ^{१४}अब्राहाम्देः मो ठाउमि निङ् "परमप्रभुदेः जुटाबा लेःये" लुःमे निङ् युक्सु मोबाङ्ह आयुरोसो मो टोक्टोक्मामि निङ् "परमप्रभुमि टोक्टोक्माबेः खोसेः जुटा लेःये" लुःन्दुजे ॥

^{१५}परमप्रभुमि दुत्देः हाइको खेऱसो फेरि थाङ्सिऱिऱटुराम् अब्राहाम केःऱनुङ् लुःसु, ^{१६}"परमप्रभुदेः लुःमेऱनिङ्सिन्दुए, 'का परमप्रभु केः ताङ्बामि निङ्बेः लुःनुङ्, हेङ् बेऱलो आसिस पिन्ने इन्ढोङ्होङ्ह हेनेः आमि इक्कोमा पसासो काबाङ्ह कोनुङ् आमि लागि मेयुक्सु ॥ ^{१७}हेनेहा पसा याङ्मेनजि नान्दुङ्माबेऱहा साङ्गेजिनुङ् होङ्माबेऱहा बालुवाबाङ्सो चुरोक् लिम्मे ॥ मोबा हेनेहा पसा याङ्मेनजिदेः खोजिहा सत्रुजिबाङ्ह सहर नाप्इन्दुजे ॥ ^{१८}हेनेहा पसा याङ्मेनजिबाङ्नोः इगो माक्खाम्डेम्बिऱहा चोप् जातिहा याऱमिजिदेः आसिस् चुप्इन्दुजे इन्ढोङ्होङ्ह हेनेः केः लुःडिडोऱनोः योम्बोक् लेःटु ॥" ^{१९}अब्राहाम खोम् पसा इसहाकनुङ् खोमि कमराजिबेः टेआप्नुङ् माहाजिनुङ् सोरि बेर्सेबाबेः खडा मोबा मोबेऱनोः आब्राहाम पेना ॥

एसावनुङ् याकुब टोक्पाऱआ

२५ ^{१९}इगो अब्राहाममि पसा इसहाकमि टुम्बेऱहा खा लेःये ॥ ^{२०}इसहाकमि उमेर रिबोङ् निङ् लिःमाबेः आराम देसबिऱए आरामि बतुएलमि सामसमापसा, लाबानमि निसा रिबेकानुङ् खोमि फुङ्सया लिःसा ॥ ^{२१}बेऱलो निङ् रिबेकामि पसाजि मेलिबाऱआसेः इसहाकदेः रिबेकामि लागि परमप्रभुनुङ् यामुसा ॥ मोबा परमप्रभुदेः

इसहाकमि खा खेम्नुङ् उत्तर पिःनुङ् रिबेका उक्खाइसुम्मा लिःसा ॥
 २२ रिबेकामि रुङ्माबेः काप्स पसाजि टुसाजे मोजि टोक्मा याःलो
 रुङ्माहोङ्सिःयु टुःमाबेःनोः कागाजे ॥ मोबा रिबेका कासा, "इन्ढोङ्
 केः इडोःमा आङ्मा सिःटे ?" लुःनुङ् परमप्रभुनुङ् सिम्सिः खडा ॥

२३ परमप्रभुङ् रिबेका लुःसु,

"हेनेः रुङ्माबाङ् टोक्मबेःनोः निच्चि खोरो खोरा जातिहा टोःइन्जे
 इक्को हाइकेबाङ् छाइये लिःये ॥

मोजिबेः टुम्मिङ् सेःपामि योम्बोक् लेन्डुए ॥"

२४ रिबेकामि कुम्सुमा लिमा बेला लिःसा मोबा खोसेः काप्सबा पसाजि
 टोगुजि ॥ २५ टुम्मि चाहि हरमा बर्णमा हिडाबेः यमिनुङ्बा लेःटा ॥
 मोडोगेः मोमि निङ् एसाब^१ युङ्बेःटुजि ॥ २६ सेःपा पसा टोक्माबेः
 खोम्उमि साराङ्ठुःमा राःःमानुङ् टोक्पाःआसेः मोमि निङ् याकुब^२
 युङ्बेःटुजि ॥ मोजि टोक्माबिः इसहाकमि उमेर नोक्चिपोङ् निङ्
 याक्पाःआ लेःटे ॥

एसावङ् खोमि टुम्मि हक् लेन्जाबाःआ

२७ मोजि वाबोगाजि, एसाब नाम्भुलाराजि वाडुघुबा सिपालु सिकारि
 लिःसा ॥ तर याकुब खिम्बेःनोः पेङ्खुबा सोभोमा याःमि लिःसा ॥
 २८ इसहाकङ् एसाब नेन्जोसुए इन्ढोङ्होङ् खोसेः सेःचेःपाःआ
 सिकारमि सा खोसेः चानुमानुङ् चोडोक्टुए ॥ तर रिबेकाङ् चाहि याकुब
 नेन्जोसुए ॥

^१ २५:२५ हिब्रु खाप्पेः "एसाब" लुःबाःआ "यमिडोः" लुःमे लेःये

^२ २५:२६ हिब्रु खाप्पेः "याकुब" लुःबाःआ साराङ्ठुःमा राःःखुबा लिःये ॥ इगो
 लुःबाःआ हाइखाजि रेम्डेःयाङ्

^{२९} इयाक् याकुब केक्रेड्मामि खेवा डिमेऱनिसिडे मोडोक्पेऱ एसाव सिकार लेऱऱ्ठाम्बाड् टेजासा ॥ खो बेऱलो सगेऱ सिबाऱआ लेऱदे ॥
^{३०} एसावडेऱ याकुब लुःसु, "का सगेऱ सिःसिपोरोगिड्, आक्को केक्रेड्मामि खेवा का उड्मा पिःमाना ॥" -मोडोगेऱ खो एदोमसो लुःसुजे ॥

^{३१} याकुबडेऱ लुःसु, "हेनेऱ का टुम्मिमि हाक् पिःयेहोड्रेऱ केऱ इगो खेवा पिन्ने ॥" ^{३२} एसाबडेऱ लुःसु, "लो नुउ, का सगेऱ सिःसिपोरोगिडिडे, इगो टुम्मि हक् केऱ इमाड् लेऱमे ?"

^{३३} याकुबडेऱ लुःसु, "याऱलो हेनेऱ टुम्मि हक् पिन्ने लुःनुड् हेन्दुऱवा हेम्मे ॥" एसावडेऱ याकुबनुड् बाचा हुप्नुड् खोमि हक् पिःबेसु ॥ ^{३४} मोबा याकुबडेऱ खोम्उ चरेपानुड् केक्रेड्मामि खेवा पिःसु ॥ एसाबडेऱ चानुड् खडा इडोऱ खोमि टुम्मि हक् एसाबडेऱ लेन्जोबेसु ॥

एसाव टुम्मि अधिकार लेन्जाबाऱआ

इसहाकडेः याकुब आसिस पिःबाऱआ

२७ ^१ हागो इसहाक ठाऱपा पिऱखेऱपाऱआसेऱ मिक् मेएखुबा लिःबाऱआ लेःटे ॥ खोसेऱ टुम्मि पसा एसाव केऱनुङ् लुःसु, "होउ पसा!" एसावडेऱ "हो" लुःसु!

^२ इसहाकडेऱ लुःसु, "खाक्से, का हागो ठाऱपा पिऱखेऱडेनुङ् हागो चान्डोनोऱ सिघेःडा होला ॥ ^३ सिगि ठुऱला खिमानुङ् नाम्भुला खेऱनुङ् केए लागि इक्को सिकार सेऱचेडे ॥ ^४ मोबा चानुमानुङ् सामि खेङ् डिनुङ् का हिङ्डे ॥ मो चानुङ् का सिमा याऱलो हेङ् आसिस् पिन्ने ॥"

^५ इडोऱ इसहाकडेऱ एसाव लुःबाऱआ रिबेकाडेऱ खेम्मेऱनिङ्सिडुए ॥ एसाव नाम्भुङ्लाबेऱ सिकार लेऱसिऱ खेऱपेयेबाङ्, ^६ रिबेकाडेऱ याकुब लुःसु, "खेप्से, हेनेए पाबाडेऱ एसावनुङ् इडोऱमा खा लुःमेऱनिङ्सिबाऱआ केऱ खेप्सुङ्, ^७ नाम्भुलाबाङ् सिकार लेऱनुङ् चानुरो डिबाऱआ सामि खेङ् का हिङ्मे ॥ मो चानुङ् परमप्रभुमि पोम्बेऱ हेङ् आसिस् पिन्ने ॥ ^८ खेप्से पसा, केऱ हेङ् लुःडिडोऱनोऱ लेःटे ॥ ^९ बगालबाङ् नुबा निच्चि पाठा लाःआप्टे मोबा हेनेए पाबा सामि चानुये खेङ् डिबेनुडे ॥ ^{१०} मोबा हेनेऱ माहा सामि चानुये खेङ् आम्मि पाबा याङ्घिऱटे, मोबा खो सिमा याऱलो हेङ् आसिस पिःये ॥"

^{११} तर याकुबडेऱ खोम्मा लुःसु, "खाक्से मामा, केए वावागो यामि यामिनुङ्बा लेःये ॥ तर का यामि मेऱनिङ्मा लेःडे ॥ ^{१२} पाबाडेऱ का सुप्नुङ् केऱ रेम्बाऱआ लेडोक्डाहोङ् केऱ आसिसगो नेऱनि चाप्हिमा चुप्मिनुङ् होला ॥"

^{१३} मामाडेऱ याकुब लुःसु, "हेङ् पिःबाऱआ चाप्हिमा काबेऱ सिऱलो ॥ हेङ् खेऱनुङ् केऱ लुःडिडोऱ चान्डो पाठा लाःआप्टे ॥" ^{१४} मोबा याकुबडेऱ खोम्मेऱ लुःडिडोऱनोऱ खेऱनुङ् पाठा लाजेऱनुङ् मामा पिसु ॥ मोबा खोम्मेऱ

इसहाकड़े? नेन्जोन्डुए सामि खेङ् डिःसु ॥ ^{१५} मोबा खिम्बे? टुःहा खोम्
 टुम्मि पसा एसावमि नुबा चे? रिक्नुङ् याकुब चाङ् डिबेटु ॥ ^{१६} याकुबमि
 यामि माढाम् बे?लानुङ् हुक्पे? पाठामि यामिनुङ् बा साउक् रेण्टिबेटु ॥
^{१७} मोबा चानुमारो डिबा?आ सामि खेङ्नुङ् चरेपा याकुब पिःसु ॥
^{१८} याकुबड़े? खोम् पाबाबे? खे?नुङ् लुःसु, "पाबा!"

खोम्बे? लुःसु, "होउ, हेङ् केए हाम्बे चाहि पसाडे ?"

^{१९} याकुबड़े? लुःसु, "का हेनेए टुम्मि पसा एसाव ये ॥ हेने?
 लुःडिडो?नो? के? सिकार लेः?नुङ् सा डिजे?टुडे ॥ हागो पुके?नुङ् इघा
 चोसे मोबा का आसिस पिमा ॥"

^{२०} इसहाकड़े लुःसु, "ने?नि पसा इडो? चान्डो सिकार इन्डोक्टे चुण्टुए
 हा ?" याकुबड़े? लुःसु, "परमप्रभु हेनेए निवाहाङ्ड़े? का चान्डो सिकार
 चुप्माराण्टिङ् ॥"

^{२१} इसहाकड़े? याकुब लुःसु, "केए केक्पे? आबे ॥ के? हेङ्
 सुःप्खाङ्इन्ने ॥ चैबानो? हेङ् एसावनो?टे ?" ^{२२} याकुब खोम्बामि केक्पे?
 खडा ॥ इसहाकड़े? खो सुःप्नुङ् लुःसु, "हेनेए सेम्मागो याकुबमिडो? लेःए
 तर हुक्को एसावमिडो? लेःए ॥" ^{२३} याकुबमि हुक्पे? यामि यामि टुसेन्डे?
 खोम्बे? मो मालेसु ॥ आसिस पिःसि?पोरोक्माबे? फेरि इसहाकड़े? याकुब
 सिप्सु, ^{२४} "इमा हेङ् चैबानो? एसावनो?टे ?" याकुबड़े? लुःसु, "एइ का
 एसावनो? ॥"

^{२५} इसहाकड़े? लुःसु, "का हेने? सिकार लेः?नुङ् डिजे?पा?आ सा
 पिमे ॥ आक्खा सा चानुङ् हेङ् आसिस पिन्ने ॥" याकुबड़े? खोम्बा सा
 हिक्सु माहानुङ् एड़े?वा अङ्गुरमि खेडा उङ्मे?टु ॥ ^{२६} मोबा खोम्बे?
 याकुब लुःसु, "केए पसा, केक्पे? आप्नुङ् का मोइ चामा ॥" ^{२७} याकुब
 केक्पे? खे?नुङ् पाबा मोइ चोसु ॥ मोडोक्पे? इसहाकड़े? मोमि चे? एसाव
 साःक्साःक् नाम्बा?आसे? आसिस पिसाङ् इडो? लुःसु,

"खाक्से, केए पसामि साःक्मा, परमप्रभुडेः आसिस पिःबाःआ
रोपामिडोःनोः नाम्द ॥

^{२८} निवाहाङ्गे हेङ् नान्दुङ्माबाङ् सिःःवा हेओक्नुङ् रोपानुङ् सोवरा
मलिलो टोङ्बेःलो ॥

खोसेः माहाबाङ् बेःलो अन्न बालिनुङ् अङ्गुर पिःरो,

^{२९} जाति जातिहा याःमिजि हेनेहा सेउतिजि लिमिरो मोबा माहाजिडेः
हेङ् सेवा मुमिरो ॥

हेनेः हेनेहा चोप् कुटुम्बाजिसोकपे राज्य लेःःमेनुङ् हेनेहा वावा
निसाजिडेः हेङ् सेवा मुमिरो ॥

हेङ् चाप्हिघुबाजिडेः चाप्हिमानोः चुप्टुमिरो हेङ् आसिस
पिःघुबाजिडेः आसिसनोः चुप्टुमिरो ॥"

याकुब्डेः खोम्बा रेम्नुङ् आसिस लाबआ

एसावडेऱ इसहाकनुङ् आसिस् डाःक्पाऱआ

^{३०} इसहाकडेऱ याकुब आसिस पिःसेडु ॥ मोबा याकुब खेऱपेमासोरोक् खोम् वावा एसाव सिकार लेऱऱठाम्बाङ् टेजासा ॥ ^{३१} मोबा एक्साङ् एसावडेऱसो चानुये सामि खेङ् डिनुङ् पाबा हिङ्सिऱ लाघेऱनुङ् लुःसु, "पाबा, पुकेऱनुङ् केऱ लाजेऱपाऱआ सा खेङ् चानुङ् का आसिस पिःमा ॥"

^{३२} "हेङ् असाडे ?" इसहाकडेऱ सिप्सु ॥ खोमपसेऱ लुःसु, "का हेनेऱ टुम्मि पसा एसाव येः ॥"

^{३३} इसहाकडेऱ योङ्साङ् लुःसु, "हेङ् लेम्मा याऱलो काबेऱ सामि खेङ् लाजेऱखुबा चाहि असा लेःटे ? हेङ् इगोबेऱ लेम्मा इऱछोऱ याऱलोनोऱ केऱ मोसेऱ याङ्घिऱपाऱआ सा खेन् चासुङ् ॥ मोबा केऱ आसिससो मो पिबेसुङ् ॥ हागो मोरेऱ आसिसित लिःसा ॥"

^{३४} इघा चोप् खा खोम्बा इसहाकबाङ् खेम्नुङ् एसाव बेऱलो निवा टुक्साङ् हाःप्नुङ् लुःसु, "पाबा, कासो आसिस पिःमाना ॥"

^{३५} इसहाकडेऱ खोम्पसा एसाव लुःसु, "हेनेऱ निसा लेन्नुङ् का रेम्डेऱनुङ् हेनेऱ आसिस खोसेऱ लाघेऱपेसु ॥"

^{३६} एसावडेऱ लुःसु, "आक्कोसेऱ इगोनुङ् का निघेऱ रेम्जाबेटिङ् ॥ मोडोगेऱ आक्कोमि निङ् याकुब* युङ्बाऱआ खेरो मेङ्खडा ॥ काङ्मि टुम्मि हक्सो लाभेऱपेऱटिङ् ॥ आयु केऱ टोक्मे आसिससो खोसेऱनोऱ लाभेऱपेऱटिङ् ॥" मोबा खोम्बा फेरि सिप्सु, "केऱ लागि इक्कोसो आसिस मएन्डाह ?"

^{३७} इसहाकडेऱ एसाव लुःसु, "आक्को असिऱनो केऱ हेनेऱ मालिक टोङ्बेटुडे ॥ आक्कोमि चोप् ताङ्बाङ्जि आक्कोमि कमाराजि टोङ्बेटुङ् ॥ मो अन्ना बालिनुङ् अङ्गुरनुङ् आसिस् पिःबेटुडे ॥ हागो हेङ्

* २७:३६ इगो लुःबाऱआ रेम्डेऱयाङ्, इगोमि लागि २५; २६ खाक्सानुमे

पिःमामि लागि कानुङ् इमाङ्सो माऱआ, पसा!" ^{३८} एसावडेऱ पाबानुङ् बिन्ति लेःटुङ्घेऱटु, "हेङ्नुङ् इक्को आसिस्को एन्डा होला ?, पाबा, कासो आसिस पिःमाना!" मोबा एसाव छाति फेःक्साङ् हाःप्पुगा ॥

^{३९} मोबा इसहाकडेऱ खोम्पसा एसाव लुःसु,
"हेनेए लागि नाम्दुङ्माबाङ् सिःऱवा माऱआये,
हेनेए लागि मलिलो आक्खामा माऱआहा ॥

^{४०} हेनेऱ ताब्यामि बोलडेऱ चेऱपाऱआ थोक्डेऱ हिङ्मा खेःये ॥

तर आमन्सिसामि सेवा लेःऱमा खेःये ॥

मोबा हेनेऱ आमन्सिसानुङ् खिःमानुङ् चुमानुङ् खोबाङ् फक्का लिःये ॥"

एसाव पाबानुङ् आसिस डाक्मेऱनिङ्सिये

^{४१} एसाव याकुबनुङ् सुरिऱ
लेःपुगा इन्ढोङ्होङ् खोसेऱ
पाबाबाङ् चोप् आसिस
नाप्खेपाऱआ लेःटा ॥
एसावडेऱ निवाबेऱ मिऱपुगु,
"पाबासो सिघेऱसिऱपोरोइटे,
मोबा एक्साङ् केऱ काङ्निसा
याकुब सेऱनेनुङ् ॥"

^{४२} रिबेकाडेऱ खोम्
टुम्पिसा एसावमि
निवाबेऱहा खा
लेडोक्पाऱआसेऱ याकुब

केऱनुङ् लुःसु, "केए खा खेप्से, हेनेए वावा एसाबडेऱ हेन्नुङ् बद्ला
लाःमामि सेऱमा योक्मेऱनिङ्सिये ॥ ^{४३} मोडोगेऱ पसा, हागो केऱ लुःडिडोऱ
लेःटे ॥ चान्डो हारानबेऱ केए वावा लाबानमि खिम्बेऱ खडे ॥ ^{४४} आमि
वावा एसावमि सुरिक् मेसिलो केए वावा लाबानमि खिम्बेऱ चिऱखडे ॥

^{४५} हेनेए वावासोक्पेहे हेनेहे ले:पाहआ मडेहा खा मिन्देहेयेम्बाड् खोम् सुरिह सिये मोबा केहे हेड् चिकिसह याहमि पाड्इनुडे ॥ इक्खेहेहेहेन्जिड् निप्पाड् पसाजि मेपेसुड्होड् सोक् केहे इन्डोक्टे आड्मे ?"

इसहाकडेह याकुब लाबानबेह पाड्बाहआ

^{४६} मोबा रिबेकाडेह इसहाक लु:सु, "एसावमि हित्ति ठाहमाजिडेह का वाक्क चुड्बाहआसेह का हैरान लि:बेटिडे ॥ हागो याकुबडेहसो इगो देसबेहहा हित्ति राड्मिहचिनोह फुड्सया ले:टुहोड् का चाहि सिधेहमानोह नुये ॥"

२८ ^१ मोबा इसहाकडेह याकुब केहेनुड् आसिस पिसु, मोबा इडोह लु:नुड् आग्या ले:टु, "हेनेहे कनानि मेहनाहमि फुड्सया एहले:हमे ॥ ^२ बरु पदन अरामबेह हेनेए मामामि पाबा बतुएलमि खिम्बेह खडे ॥ मोबेह आम्मि कोयेड् लाबानमि समसामपसाजिबेह इक्को फुड्सया ले:टे ॥ ^३ चोप्पाड् सक्तिमान निवाहाड्डेह हेनेए फुड्सयाबेह आसिस पि:रो मोबा हेनेहा बेहलो पसायाड्मेनजि लि:मिरो मोबा हेड् बेहलो जातिजिमि टुबालाबा लि:रो ! ^४ निवाहाड्डेह आम्पाहपा अब्राहाम पि:डिडोह हेड्नुड् हेनेहा पासयाड्मेनजि आसिस पि:सुमिरो ॥ हेड् पेम्बाहआ देस, याक्लो निवाहाड्डेह आम्पाहपा अब्राहाम पि:बाहआ ले:टे, मो देससोक्पेहे हेनेहे अधिन ले:हमे ॥ ^५ मोबा इसहाकडेह याकुब लाबानमि खिम् पदन अरामबेह पाक्सु ॥ लाबान अरामि बतुएलमि पसा ले:टेनुड् एसावनुड् याकुबमि कोएड्नुड् रिबेकामि वावा ले:टे ॥

याकुबडेह बेथेलबेह सेम्माड् माक्पाहआ

^{१०} याकुब बेसेबा लु:मे ठाउ या:ह्यानुड् हारान लु:मे ठाउलाम् खडा ॥

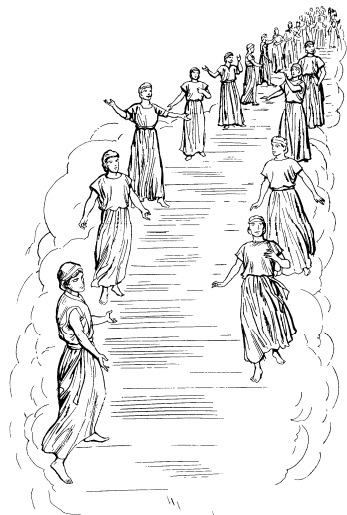
^{११} नाम किहखेहमाबेह याकुब इक्को ठाउबेह रुक्नुड् मोबेहनोह खो पेना ॥

मो सेन्डा खो इक्को रुङ्गोवामि टेङ्कोङ् कोङ्मानुङ् मोबेङ् इप्सा ॥
 १२ याकुबडेङ् सेम्माङ्बेङ् मक्खामडेम्बाङ् थाङ्सिरिठोक्मा इक्को थेनाङ्
 मगु ॥ मो थेनाङ्बाङ् थाङ्सिरिदुत्ति साङ्डिङ्बाङ्आनुङ् युराम्
 उङ्डिङ्बाङ्आ लेःटामि ॥ १३ खोमि केक्पे परमप्रभु येप्पाङ्आ लेःटा ॥
 परमप्रभुडेङ् खो लुःसु, "का हेनेङ् टुबा अब्रहामनुङ् आम्बा इसाहकमि
 निवाहाङ् लेडे ॥ हेङ् इम्बाङ्आ इगो ठाउ हेननुङ् हेनेहा पसायाङ्मेन्जि
 पिनिम्मे ॥ १४ माहाजि मक्खामडेम्बेङ्हा बालुवाडोङ्नोङ् बेङ्लो लिम्मे ॥
 माहाजिडेङ् खोजिमि देस चोप्प्राजि फेघेन्डुजे ॥ हेङ्नुङ् हेनेहा बंसबाङ्
 चोप् जातिजि आसिस् पिनुङ्हाजि ॥

१५ का हेननुङ् टुडे हेङ् हाम्बेङ्
 खेङ्होङ्सो हेनेङ् रच्छे लेन्नेनुङ् केङ्
 इगो, ठाउबेङ्नोङ् हेङ् टेआप्पिन्ने ॥
 केङ् हेङ्नुङ् लेःङ्पाङ्आ खा चोप् पुरा
 मेलिसेङ्लो हेङ् याङ्गानानि ॥"

१६ मोबा याकुब इम्माबाङ्
 हुम्बोक्नुङ् कासा, "चाङ्बानोङ् इगो
 ठाउबेङ् परमप्रभु टुये लेङ्, इगो खा
 केङ् मलेबाङ्आ लेःटे ॥" १७ मोबा
 याकुब बेङ्लो किङ्सिमानुङ् कासा,
 "इगो ठाउगो किङ्सिमा खेये ठाउ
 लेङ्! इगो ठाउ निवाहाङ्मि खिम्नोङ्
 लिमा खेःये ॥ इगोगो थाङ्सिरिमि
 राम्बाडेम् नोङ् लेःङ् ॥"

१८ याकुब मक्कि सेल्लाम् पुकेङ्नुङ्
 खोसेङ् मो ठाउ मिङ्गुङ्मामि लागि

याकुबडेङ् थाङ्सिरि
 खेङ्ठाम् थेनाङ् मागु

देखोड् टिःबाऱआ रुङ्गोऱवा येम्डिनुड् मोसोक्पेऱ केवा चुक्एन्डु ॥
^{१९}खोसेऱ मो ठाउमि निड् बेथेल युक्सु ॥ याक्लो मो ठाउमि निड् लुज
 लेःदे ॥ ^{२०}मोबा याकुबडेऱ इडोऱ कासाड् हेन्जुड् हेम्बाऱआ लेःटा,
 "निवाहाड् कानुड् सोरि टुनुड्, केए राम्बेऱ रच्छे लेःऱपेटिड्होड्, का
 चामानुड् चाड्माहा चेऱ पिःसिड्होड्, ^{२१}मोबा का सन्चानोऱ केए पाबामि
 खिम्बेऱ टेजाहेडाहोड्, परमप्रभुनोऱ केए निवाहाड् लिःये ॥ ^{२२}केऱ
 ठुऱएम्बाऱआ रुङ्गोऱवानोऱ निवाहाड्मि खिम् लिःयेनुड् हेनेऱ पिःबाऱआ
 चोप् थोक्बाड् इपोड् भागामि इक् भागा हेड् चाइबानोऱ पिन्ने ॥"

याकुब लाबानमि खिम्बेऱ रुक्पाऱआ

२९ ^१याकुब पुःक्नुड् राम्बुगा मोबा नामगेतलाम्ए देसबेऱ रुक्टु ॥
^२मोबेऱ खोसेऱ इक्को रोपामि रुम्बेऱ योडाजा खाड्डोक्टु ॥ मो
 योडाजामि केऱयोड् मेऱयोड् सुम्बगाल सामुजि टुसामि ॥ इन्डोड्होड् माहा
 याऱमिजिडेऱ मो योडाजाबाड्नोऱ खोजिमि सामु बगालजि योडा
 उड्मेऱटुजे ॥ मो योडाजामि याबुक बेऱए फेक्फेक्मा रुङ्गोऱवाडेऱ
 देक्पाऱआ लेःदे ॥ ^३चोप् सामु बगालजि मोबेऱ लेम्मेम्बाड् गोऱलाजिडेऱ
 मो रुङ्गोऱवा टेओक्पेऱटुजेनुड् सामुजि योडा उड्मेऱटुजे ॥ योडा
 उड्सेऱयेम्बाड् फेरि मो योडाजामि याभुक्पेऱ रुङ्गोऱवाडेऱ देगुजे ॥

^४याकुबडेऱ माहा सामु गोऱलाजि सिप्सुजि, "होउ निसाजि !हेनिड्
 हाम्बिऱहाजिडे ?"

माहाजिडेऱ लुःसुजि, "कानिड् हारानबिऱहाजि ॥"

^५याकुबडेऱ सिप्सुजि, "इमा हेनिडेऱ नाहोरमि याड्मेन लाबान
 लेन्डानुमे ?" माहाजिडेऱ लुःसुजि, "इहिऱ, लेन्डुड्मे ॥" ^६"इमा खो

^१ २८:१९ हिब्रु खाप्पेऱ "बेथेल" लुःबाऱआ "निवाहाड्मि खिम्" लिःये

सन्चानोः लेःये ?" "माहा गोठ्लाजिडेः लुःसुजि, "सन्चानोः लेःए ॥
खाक्से, खोमि सामु बगाल टिङ्मानुङ् लाबानमि समसमापसा राहेल
आःमेःनिङ्सिङ्!"

७ याकुबडेः लुःसु, "हागोनोःको नाम् मेःआयुडिः ॥ सामु यासुबाजि
सुम्मा बेला मेःयुडिः ॥ आक्खा सामुजि योडा हिङ्नुङ् फेरि चराबालेःसिः
टिङ्घेःमा नुयेन्डे ॥"

८ माहा गोठ्लाजिडेः लुःसुजि, "चोप् बगालजि लेम्मेबाङ्रेः योडाजामि
याबुक् टेक्ठाम् रुङ्गोःवा टेओक्नुङ् कानिडेः सामुजि योडा
हिङ्इन्डुङ्मे ॥"

९ याकुब माहा गोठ्लाजिनुङ्
यामुमेः निङ्सिङ्म्बेः, राहेल
खोम्बामि सामु टिङ्मानुङ्
मोबेः लेन्डा, इन्ढोङ्होङ् माहा
सामुजि खोसेः सनिङ्नोः
कुसुजे ॥ १० याकुबडेः खोम्
कोयेङ्मि समसुवामा पसानुङ्
सामुजि खाङ्डोक्नुङ् खो
योडाजा केक्पेः खडा मोबा
खोसेः योडाजामि टेक्मारा
टेनुङ् सामु यासुबाजि योडा
हिङ्माराण्टु ॥ ११ मोबाङ्
याकुबडेः निसा राहेलनुङ्
लेघुसेःचुनुङ् साण्थामेः

कुवा टेक्ठाम् रुङ्गोःवा

हाबा ॥ ^{१२}याकुबडेः "का हेनेए पाबामि निसा रिबेकामि पसा लेःडे" लुःसु ॥

मोबा राहेल खोम्बा लुःसिः पिङ्घडा ॥ ^{१३}लाबानडेः खोमि हाङ्लेःसा लेम्बाःआ खा खेम्मासोरोः चुप्सिः पिङ्घडा ॥ मोबा हेप्नुङ् मोइ चोसुनुङ् खोमि खिम् चिक्खेःटु ॥ मोबा याकुबडेः खोम् कोवेङ् लाबान चोप् खा इःबेःटु ॥ ^{१४}फेरि लाबानडेः याकुब लुःसु, "चाइबानोः हेङ् केए ताङ्बाङ् लेःये ॥" मोबा याकुब खोम् कोयेङ्मि खिम्बेः इक्महिनाडोः पेना ॥

राहेलनुङ् लेआमि लागि याकुबडेः योम्बोक् लेःःपाःआ

^{१५}लाबानडेः याकुब लुःसु, "हेङ् काङ्मि हाङ्लेःसा लेःःसो हेनेः केए योम्बोक् निम्याक् मेःनिङ् लेःःमा पाप्नि ॥ लुःमे, नाम्याक् इन्डोक्टे लान्डुए ?" ^{१६}लाबानमि निप्पाङ् समसुवामा पसाजि टुसाजे ॥ टुम्मिमि निङ् लेआनुङ् सेःःमामि निङ् राहेल लेटे ॥ ^{१७}लेआमि मिक् धमिलो लेटे तर राहेल रिङ्घिमा लेटे ॥

^{१८}याकुबडेः राहेल नेन्जोनुङ् लाबान लुःसु, "का राहेलनुङ् फुङ्सया लेपेःडाहोङ् एच्चि निङ् हेनेए योम्बोक् लेःःनुडे ॥"

^{१९}लाबानडेः लुःसु, "केए समसामपसा हाइखाजि नेःनि हेन्नोः पिन्ने ॥ नुउ नुउ, हागो कानुङ् पेने ॥" ^{२०}मोडोगेः याकुबडेः राहेलमि लागि एच्चि निङ् योम्बोक् लेःःटु ॥ माहा एच्चि निङ्सो इच्छोःडोः मिट्टु, इन्डोडहोङ् याकुबडेः राहेल बेःलोनोः नम्नम् लेःःटुए ॥

^{२१}मोबा याकुबडेः लाबान लुःसु, "हेनेः लुःडिः केः एच्चि निङ् योम्बोक् लेःःसेडुङ्, हागो का हेनेए पसा फुङ्सया लेःःपेःमा ॥" ^{२२}मोबा लाबानडेः फुङ्सयाबेः चोप् याःमिजि निम्तो लेःःनुङ् भतेर टिसु ॥ ^{२३}तर मो सेन्डा राहेलमि सट्टाबेः लेआ याकुबबेः तिर्यासु ॥ मोबा याकुब खोनुङ् इप्सा ॥ ^{२४}लाबानडेः खोमि खिम्बेःए कमारि जिल्पा खोम्

मेऱनामिपसा लेआमि लागि कमारि लिमामि पिःहाक्सु ॥ ^{२५}याकुबडेऱ
वागियाराम् माक्मि खाड्माबेऱको लेआ लेए लुःनुङ् लेडोक्टु ॥ मोबा
याकुब खेऱनुङ् लाबान लुःसु, "कोयेड, हेनेऱ कानुङ् इन्ढोङ् इडोऱ रेम्नुङ्
लेआ चाहि पिःसिडे ? केऱको राहेलमि लागि गोरे योम्बोक् लेःऱपाऱआ
नेऱने ? हेनेऱ का इन्ढोङ् रेम्जासिडे ?"

^{२६}लाबानडेऱ लुःसु, "कानिङ्मि देसबेऱ टुम्मिबाङ् याऱलो सेऱमामि
फुङ्सया लेःऱमा फेन्निबा ॥ ^{२७}लेआनुङ् फुङ्सयामि भत्तेरठोऱ साता
इक्को पेने, मोबा हाइखा एच्चि निङ् केए योम्बोक् लेःऱमा राजि लिःयेहोङ्
केऱ सेऱमासो हेन्नोऱ पिःहाङ्इन्ने ॥" ^{२८}मोबा याकुब मो खाबेऱ राजि
लिःनुङ् मोडोक्नोऱ लेःटु, लेआनुङ् साता इक्को पेना ॥ मोबा लाबानडेऱ
राहेलसो याकुबनुङ्नोऱ फुङ्सया लेःऱपेऱटु ॥

याकुबमि बारो पसाजि

३५ ^{२३}याकुबमि बारो जना पसाजि टुसामे ॥ माहाजिबेऱ लेआबाङ्हा
पसाजि टुम्मि रुबेन, मोबा सिमियोन, लेबि, यहुदा, इस्साखार,
जबुलुन टुसामे ॥ ^{२४}राहेलबाङ्हा पसाजि योसेफनुङ् बेन्यामिन टुसाजे ॥
^{२५}राहेलमि कमारि बिल्हाबाङ्हा पसाजि दाननुङ् नसालि टुयाजे ॥
^{२६}लेआमि कमारि जिल्पाबाङ्हा पसाजि गादनुङ् आसेर टुसाजे ॥ इघा
पसाजि पद्न आराम लुःमे ठाउबेऱ टुमाबेऱ टोक्पाऱआ याकुबमिन्नोऱ
पसाजि लेःटामे ॥

योसेफनुङ् खोम् वावाजि

३७ ^१याकुब खोमि पाबा इसहाकमि देस कनानबेऱ पेने ॥
^२याकुबमि खिम् बेऱहा खा इडोऱ लेहा ॥ योसेफ सत्रो निङ्मा
टुमाबेऱ खोम्उजिनुङ् सामु यासुबा कुसिऱ खडे ॥ माहा वावाजि खोमि

सेङ्माजि बिल्हानुङ् जिल्पाबाङ्हा पसाजि लेःटामे ॥ माहा वावाजिडेः
 लेःऱपाऱआ मडेहा योम्बोक्मि खा योसेफडेः खोम्बा इःबेऱटुए ॥
 ३ याकुबडेः योसेफ चाहि हाइखा पसाजिबाङ् एडेः बेऱलो नाम्नाम् लेःटुए
 इन्ढोडहोङ् खोम्बा ठाऱपा लिघेऱमाबेः योसेफ लिःबाऱआ लेःटे ॥ खोसेः
 योसेफमि लागि बाउलानुङ् बुटानुङ्बा किःएम्मा लाऱलिङ् ठिपेऱपाऱआ
 लेःटे ॥ ४ तर खोम्बेः हाइखा पसाजिबाङ् बेऱलो नाम्नाम् योसेफ लेःन्डुए
 लुःनुङ् लेसुजेम्बाङ् खोम्उजिडेः योसेफनुङ् चेजेवा कडामि ॥

योसेफडेः सेम्माङ् माक्पाऱआ

५ इक्सेङ् योसेफडेः सेम्माङ् मागु ॥ मो सेम्माङ् खोम्उजि लुबेऱटुजि
 मोबा भन बेऱलो खो खोम्उजिडेः सिऱचोबोगुजि ॥ ६ योसेफडेः लुःसु
 "खेप्सानुमो, केः माक्पाऱआ सेम्माङ् इडोः लेःये, कानिङ् चोप् रोपाबेः
 गहुमि मुठा हिक्मेऱनिङ्सिडिङ्मे ॥ ७ मोडोक्पेः केः मुठा चाहि येऱपुगा
 मोबा हेनिङ्हा मुठाजि खिरिरि येःप्नुङ् केः मुठा सेवा मुमेऱनिङ्सिडुजि ॥"
 ८ खोमि वावाजिडेः योसेफ लुःसु, "इमा हेङ् कानिङ्मि हाङ्बा लिःनुङ्
 कानिङ्सोक्पेः अधिन लेःऱमा योइये ?" योसेफमि इडोमाऱ सेम्माङ्
 खेम्नुङ् खोम्उजिडेः भना खो बेऱलो सिच्चोबोगुजि ॥ ९ फेरि योसेफडेः
 हाइकोसो सेम्माङ् मागु मोबा खोम्उजि लुःसु, "केः हाइको सेम्माङ्
 मागुङ्, मो सेम्माङ्बेः नाम, लानुङ् इक्पोङ् इक्को साङ्गेजिडेः का सेवा
 मुमेऱनिङ्सिडामि ॥" १० योसेफडेः मो सेम्माङ् खोम् पाबा याकुबसो
 लुःसु ॥ खोम्बेः योप्नुङ् लुःसु, "हेनेः इन्डोऱमाडे सेम्माङ् आक्टोक्मा ?
 हेनेः इमाङ् मिङ्नुए का, आम्मानुङ् हेनेहा वावाजिडेः, हेङ् सेवा मुमे ?"
 ११ मोबा योसेफमि वावाजिडेः खो बेऱलो सिच्चोबोगुजि, तर खोम्बाडेः
 चाहि इघा खा निवाबेऱनोः युक्सु ॥

योसेफमि वावाजिडेः खो मिसिजिनुङ् इन्जाबाऱआ

१२ इऱयाक् खोमि वावाजि पाबामि सामुजि कुसिः सकेम लुःमे ठाउबेः खेऱपाऱआ लेःटामे ॥ १३ याकुबडेः योसेफ लुःसु, "हेङ् सकेमबेः हेनेहा वावाजि सामु कुमेऱनिङ्सिम्मे मोबेः खडे ॥"

योसेफडेः खोम्बा लुःसु, "नुउ का खेएडे ॥"

१४ खोम्बेः लुःसु, "हेङ् खेऱनुङ् हेनेहा वावाजिनुङ् सामुजि ठिकै लेम्मेना लेःऱमिने खाङ्नुङ् लाम्बावा लाःआप्टे ॥" इडोः लुःनुङ् याकुबडेः खोम् पसा योसेफ हेब्रोन् निङ् लेःये याङ्लिबाङ् सकेमलाम् पाक्सु ॥ योसेफ मोबेः रुक्येम्बाङ् १५ इक्को याऱमिडेः योसेफ रोपाराजि वडमेऱनिङ्सिबाऱआ चुण्टु ॥ मोसेः योसेफ सिप्सु, "हेङ् इमाङ्डे योक्मेऱनिङ्सिये ?" १६ योसेफडेः मो लुःसु, "का केहा वावाजि

योसेफमि वावाजि सामु गोऱला लेऱमेनिङ्सिबाऱआ

योक्मेऱनिङ्सिडे, हेनेऱ लेन्दुएहोङ् लुःबेऱमाना खोजिडेऱ हाम्बेलाम् सामुजि कुमेऱनिङ्सिन्दुजे ?"

^{१७}मो याऱमिडेऱ लुःसु, "हेनेहा वावाजि इगो बाङ्गो असिऱनोऱ खेऱपेटामे ॥ खोजि दोतान निङ् लेःये ठाउलाम् खेऱमा काडिङ्बाऱआ केऱ खेप्सुङ् ॥" मोबा योसेफ वावाजि योक्साङ् खेऱमाबेऱ दोतनाबेऱ खोम्उजि चुप्पुजि ॥

^{१८}खोम्उजिडेऱ योसेफ ओबाङ् खाङ्ङोक्टुजि ॥ खो खोजिबेऱ रुक्मा याऱलोनोऱ खोम्उजिडेऱ खो सेऱमे मोत्ता इःसुजि ॥ ^{१९}खोजि ताङ्बा कासामि, "आक्को सेम्माङ् माक्याङ् आप्मेऱनिङ्सिये ॥ ^{२०}आबानिडे, आक्को सेऱनुङ् बेऱए खादोलोम्बाबेऱ राप्एम्मा ॥ मोबा नाम्भुलाबेऱहा जन्तुजिडेऱ सेऱनेटुजि लुःमा खेःये ॥ मोबा आक्कोमि सेम्माङ् इमाङ् लिये, खाङ्जामा खेःये ॥"

^{२१}टुम्मि वावा रुबेनडेऱ खोम्निसाजिमि खा खेम्नुङ् योसेफ जोगालेऱमे निवा लेऱनुङ् खोसेऱ लुःसु, "आक्को सेऱनेबेमागो फेन्निबा" ^{२२}"आक्को इगो रेक्रेक्माबेऱए इक्को खदोलोम्बाबेऱ राप्एम्मा तर एरोम्मा ॥" रुबेनडेऱ योसेफ जोगालेऱनुङ् पाबाबेऱ पाङ्मामि खोसेऱ इडोऱ लुःबाऱआ लेःदे ॥ ^{२३}योसेफ खोम्उजि टुढाम्बेऱ रुक्कु मोबा खोसेऱ चाङ्बाऱआ खोम्बेऱ पिःबाऱआ नुबा चेऱ खोम्जिडेऱ नाप्नुङ् नाःक्पेबेऱटुजि ॥ ^{२४}मोबा खोजिडेऱ योसेफ राःप्खेऱनुङ् इक्को बेएम्मा खदोलोम्बाबेऱ राप्एन्डुजि ॥

^{२५}मोबा माहाजि चामा चासिऱ पेनामि ॥ मोडोक्पेऱ हाजोक्टोऱ इक्को हुद्धा इस्माएलिजि गिलादबाङ् मिस्रलाम् खेऱमेऱनिङ्सिबाऱआ खाङ्ङोक्टुजि ॥ खोजिमि उटजिडेऱ नाम्जानुहा केवा, धुपानुङ् कोक्नाम् खिःबाऱआ लेःटामे ॥ ^{२६}योसेफमि इक्को यहुदा निङ्मा वावाडेऱ हाइखा वावा निसाजि लुःसुजि, "कानिडेऱ ताङ्बामि निसा सेऱनुङ् मो खा चुम्नुङ् इमा नुबा लिःये ? ^{२७}बरु आबानिडे, इगो इस्माएलिजिमि हुक्पेऱ

उटडेः धुपामि कोक् खिबाःआ

इन्जामा ॥ कानिडेः इगो एसेःनेमा ॥ इन्ढोङ्होङ्ह इगोसो कानिङ्मिन्नोः
निसा, मोबा कानिङ्मिनोः सेकोःवा लेःये ॥" यहुदामि खाबे वावा
निसाजि राजि लिःसामि ॥ ^{२८}मिध्यानि बेपारिजि मोबेः लेम्माबेः
खोम्जिडेः योसेफ मो खादोलोम्बाबाङ् सेःकेःनुङ् निबोङ् टुक्रा
सिसेङ्बेः इन्जाबेसुजि ॥ माहाजिडेः योसेफ मिस्रा देसबेः चिक्खेःटुजि ॥
^{२९}रुबेन मो खादोलोम्बाबेः टेजामाबेः मोबेः वाःबु मोडोपेः मोबेः योसेफ
माःडा मोबा खो सोक् लेःःनुङ् खोम् चेः नागु ॥ ^{३०}मोबा रुबेनडेः खोम्
निसाजिबेः खेःनुङ् लुःसुजि, "योसेफगो मो खादोलोम्बाबेः माआ हागो
केः इमाङ् लेःमे ?"

^{३१}मोबा माहाजिडेः इक्को यासबा सेःनुङ् मोमि हरिबेः योसेफमि चेः
वाडाबुजि ॥ ^{३२}मो हरिनुङ्बा योसेफमि चेः खोम्बाबेः लाघेःनुङ् लुःसुजि,
"इगो चेः कानिडेः चुण्टुङ्मा, इमाङ् हेनेः पसामिन्ड ?"

^{३३} याकुबडे? मो चे? खाड्नुङ् लेबेसु मोबा कासा, "इहि?यो, इगोगो योसेफमि चे?नो? ले:ए ॥ नाम्भुलाबे?ए हाम्बे जन्तुडे? चुप्नुङ् आक्को सेडुए ॥ के?ए पसा योसेफ चोक्टा चोक्टा ले:नुङ् चोसु होला ॥" ^{३४} मोबा याकुबडे? खोम् चे? ना:क्नुङ् सिङ्घिमामि चे? चाड्नुङ् खोम्पसा योसेफमि लागि बे?लो याक् सोक ले:टु ॥ ^{३५} खोसेहा चोप् पसाजि लेन्नुङ् चोबुजि तर खो मङ्खासिसा ॥ मोबा खोसे? लु:सुजि, "का के?ए पसा योसेफमि सोक्पे? हा:नुङ्नो? सिघे:डे ॥" इडो? याकुबडे? खोम्पसा योसेफ सिघे?माबे? सोक ले:टु ॥

^{३६} इडोक्पे?नो? मिधानिजिडे? मिस रुक्नुङ् पोतिफर निङ् ले:रखुबा इक्को या?मिमि हुक्पे? योसेफ इन्जोसुजि ॥ पोतिफर मिस देसबि?ए हाड्बामि एप्पा योम्बोक् ले:रखुबा ले:टे ॥ खो हाड्बा खिम् हुङ्खुबाजिमि हाकिम ले:टे ॥

योसेफडे? हाड्बामि सेम्माङ्मि अर्थ हेम्बा?आ

४१ ^१ इडो? योसेफ मिस देस लेम्बा?आ निनिङ् याक्माबे? मो देसबि?ए हाड्बाडे? इक्को सेम्माङ् मागु ॥ सेम्माङ्बे? हाड्बा निल होङ्मामि केक्पे? येप्मे?निङ्सिडे ॥ ^२ मोडोक्पे? एच्चिगोटा चायुङ्बा?आ बिक्चि निल होङ्माबाङ् पे:रआबामि मोबा चार्बलिबुगामि ॥ ^३ मोबा एक्साङ् फेरि मो निल होङ्माबाङ्नो? हाइखा एच्चिगोटा योक्पिजिजिहा पिक्चि पे:आप्नुङ् या?लोहा बिक्चिनुङ् ये:बामि ॥ ^४ मोबा माहा योक्चिजिहा बिक्चिडे? चायुङ्इहा बिक्चि चोबेसुजि मोबा हाड्बा हुम्बुगा ॥ ^५ मोबा एक्साङ् फेरि इम्दिघे?नुङ्, हाइको सेम्माङ् मागु ॥ इक्को अन्नमि डाङ्बे? एच्चिगोटा चेचाचेचानुङ् नुबा खा?वा किङ्बा?आ ले:टा ॥ ^६ मोबा फेरि हाइखा एच्चिगोटा सोप्रेवा, रे?रे?क्मा ठाउबे?ए कु:हाङ् हि?वाबाडे? हेघे?पा?आ खा?वासो इक्को

डाङ्बेः कडा ॥ ^७मोबा माहा सोप्रेवा खाःवाजिडेः याःलोहा चेचा खाःवा रिम्बेसु ॥ मोडोकपेः हाङ्बा हुम्बोगा मोबा खोसेः मोगो सेम्माङ्गे माक्पाःआलेः लुःनुङ् लेडोकटु ॥ ^८मोबा हाङ्बा माक्मि पुःक्नुङ् सुर्ता लेःबुगा मोबा खोसेः खोमि देस मिस्रबेःहा चोप् जादुलेखुबाजिनुङ् चेन्दुबाजि केडुजि ॥ माहाजि खोसेः सेन्डा माक्पाःआ सेम्माङ् लुःबेःटुजि तर असेःसो सेम्माङ्मि अर्थ मालुःहेजि ॥

^९मोबा हाङ्बा उङ्जिरा याङ्घिःखुबाडेः खो लुःसु, "केः इक्को खा मिन्डेडुङ् मो हेङ् याःलोहोः केः लुःमा खडे ॥ ^{१०}कानुङ् हेनेए चामा डिघुबानुङ् हाङ्बा सुरकेःपाःआसेः, खिम् हुङ्घुबाजिमि एप्पामि खिम्बेः टुये याःमि सेक्ठाम्बेः सेगामे ॥ ^{११}मो सेन्डा काजिङ् डिप्पाडेः खोरो खोरो अर्थनुङ्मा सेम्माङ् माक्पाःआ लेःटे ॥ ^{१२}मोडोकपे मो खिम् हुङ्घुबाजिमि एप्पामि इक्को हिब्रु जातिए कमारा मोबेः टुसे ॥ काजिङ्मि सेम्माङ् मो इःबेःटाजुङ्, खोसेः मोमि अर्थ काजिङ् इःबेःटा ॥ ^{१३}मोसेः कानिङ् लुःबाःआडोकनोः चोप् खा पुरा लिसा ॥ का चाहि फेरिसो हेनेः योम्बोक् पिःसिङ् मो चामा डिखुबा चाहि किङ्नेसुजि ॥"

^{१४}इगो खा खेम्नुङ् एक्साङ् हाङ्बाडेः योसेफ केःःसिः याःमिजि पाक्सुजि ॥ मोबा माहाजि मोडोकपेःनोः याःमि सेक्ठाम्बेः खेःनुङ्, मोबाङ् चिःआप्नुङ् खोमि टाङ्नुङ् दारि हेक्पेःटुजि ॥ मोबा चेः चाङ्मेःनुङ् हाङ्बामि पोम्बेः चिक्चेःटुजि ॥ ^{१५}हाङ्बाडेः योसेफ लुःसु, "केः इक्को सेम्माङ् मइडुडे,

योसेफ हाङ्बामि पोम्बेः

तर मोमि अर्थ इगोबेऱहा असेऱसो मेऴुःहेसुजि ॥ हेनेऱ सेम्माङ्मि अर्थ
टिःहेन्दुए लुःनुङ् केऱ याऱमिजिबाङ् हेनेऱटुम्बेऱ खा खेम्डटुडे ॥"

^{१६}योसेफडेऱ लुःसु, "कानुङ्गो आक्कोक्मा निवा माऱआये तर
निवाहाङ्डेऱ सेम्माङ्मि अर्थ हेम्माराप्मिये ॥"

^{२५}योसेफडेऱ हाङ्बा लुःसु, "इघा निच्चिनोऱ सेम्माङ्मि अर्थ इक्कोनोऱ
लिःये ॥ निवाहाङ्डेऱ इमाङ् लेःऱमा योऱडटुए मो खा हेङ् सेम्माङ्बाङ्
लुःटे ॥ ^{२६}एच्चिगोटा चयिङ्बाऱआ बिक्चिनुङ् एच्चिगोटा चेचा खाऱवाबाङ्
एच्चिनिङ् सहकाल लुःनुङ् लेःमा खेःये ॥ इघा निच्चिमिनोऱ अर्थ इक्कोनोऱ
लेःये ॥ ^{२७}मोबा एक्साङ् पेआऱपाऱआ योक्पिजिहा बिक्चिनुङ् रेक्रेक्मा
ठाउबेऱए कुःहाङ् हिऱवाबाडेऱ हेघेऱपाऱआ सोप्रेवा एच्चि गोटा खाऱवाडेऱ
साक्आङ्सामि एच्चि निङ् लुःबाऱआ लेःये ॥ ^{२८}इघा खा केऱ
लुःडिडोऱनोऱ लिःहा ॥ निवाहाङ्डेऱ इमाङ् लेःऱमा योडटुए मो खानोऱ
सेम्माङ्बाङ् हेङ् खाङ्मुटे ॥ ^{२९}एच्चिनिङ्लो मिसदेसबेऱ बेऱलो सहकाल
लिःये ॥ ^{३०}मोबा एक्साङ् एच्चिनिङ् साक्आङ्सा लिःये ॥ मो
साक्आङ्साडेऱ देस इमाङ् युक्सुने मोबा याऱमिजिडेऱ याक्लोहा
सहकालहा निङ् मिन्डेन्दुजे ॥ ^{३१}सहकालमि निङ् इक्कोमेऱनिङ् चोबेऱ
मिन्डेन्दुजे इन्ढोङ्होङ् मोबा एक्साए साक्आङ्सा बेऱलोनोऱ
किऱस्सिमारोमा लिःये ॥ ^{३२}इक्कोनोऱ अर्थमा सेम्माङ् हेङ् निघेऱ
खाङ्मुबाऱआ चाहि निवाहाङ्डेऱ इगो खा लेःऱमामि पाक्का लेःऱपेटुए ॥
इगो खा चान्डोनोऱ पुरा लिःये ॥

^{३३}"हागो हेनेऱ इक्को निवादाङ्बा याऱमि सेन्नुङ् मिसदेसबेऱ बन्दोबस्ता
लेःऱखुबा युक्से ॥ ^{३४}सहकालमि एच्चि निङ् किङ्बाऱआ चोप् अन्नमि
डाउम् भागामि इक् भागा सुम्युङ्मामि लागि योम्बोक् लेःऱखुबा हाइखा
याऱमिजिसो युङ्मा खेःम्मे ॥ ^{३५}सहकालमि एच्चि निङ्मि चोप् अन्न
सुम्युङ्सानुमे लुःनुङ् माहाजि आग्या पिःसाजे ॥ मोबा माहा सुम्बाऱआ

चोप् अन्न सहर सहरबेहा दुकुटिबे सुम्युक्सुमिरो ॥ मोबा चोप् दुकुटि
खाड्मे जिम्मासो माहा माहाजिनो पिःमे ॥ ^{३६} इडो सुम्युड्बाआ अन्ना
एक्साड् मिस्रदेसबे लेड्इये एच्चि निड्मा साकआड्सामि लागि नुरो
हाम्युड्माहोड् साक्आड्सामि यिडे याःमिजि सागे सिमिने ॥"

योसेफ मिस्रमि एप्पा लिःबाआ

^{३७} हाड्बानुड् खोमि योम्बोक् लेःखुबाजिडे योसेफडे लुःबाआ खा
नेन्जोसुजि ॥ ^{३८} मोबा हाड्बाडे खोसेहा याःमिजि लुःसुजि, "हागो
कानिडे योसेफडोमा नुबा याःमि चुप्निबा ॥ खोनुड् निवाहाड्मि निवा
दुःये ॥" ^{३९} मोबा हाड्बाडे योसेफ लुःसु, "इघा चोप् खा हेड् निवाहाड्मे
खाड्मुटे ॥ मोडोगे हेड्बाड् बेःलो निवादाड्बानुड् खा लेघुबा असासो
माःआम्मे ॥ इगो खा कानिडे नुरो लेबेटुड्मे ॥" ^{४०} हागो हेड् केए देसमि
मन्त्रि टोड्इन्नेनुड् हेने लुःबाआ खा केहा चोप् याःमिजिडे
खेम्ड्नुजे ॥ हेड्बाड् बेःए का बाहेक हाड्खा असासो माआम्मे ॥ ^{४१} हेड्
के मिस्रदेससोक्पे एप्पा हाकिममि अधिकार पिन्ने ॥"

^{४२} मिस्र देसबिःए मन्त्रि लिःमाबे योसेफमि उमेर सुम्बोड् निड्
लिःबाआ लेःटे ॥ मोबा योसेफ हाड्बामि हाड्खिम्बेःए मन्त्रि लियेम्बाड्
मिस्रदेसमि चोप्राजि वाइसाड् योम्बोक् लेःपुगा ॥ ^{४३} सहकालमि एच्चि
निड् अन्न बालि बेःलो किक्सा ॥ ^{४४} माहा अन्नबाड् योसेफडे सहर
सहरबेहा भन्डरबे सुम्युक्सु ॥ खोसे चोप् सहरमि इगित्युमित्युहा
रोपाबे किड्बाआ अन्ना मो शहरबेनो सुप्सु ॥ ^{४५} मोडोक्पे
योसेफडे होड्माबेहा बालुवाडो चुरो अन्न सुम्सु ॥ खोसे बेःलो
अन्न सुम्बाआसे मोमि हिसापनो मायुड्हेसु ॥

^{४६} मोबा मिस्र देसबि सहकालमि एच्चि निड् रुक्खडा ॥ ^{४७} हागो
योसेफडे लुःडिडोक्नो साकआड्सामि एच्चि निड् लिःबुगा ॥ हाड्खा

चोप् देसराजि साक्आइसा लिःसा ॥ तर मिस्रदेसबेह चाहि अन्ना टुसा ॥
 ५५ मोबा चोप् मिस्रीजिबेहसो साक्आइसा लिःबुक्येम्बाइ मिस्रबेह
 याहमिजि हाइबाबेह अन्ना डाःक्सि लेम्बुगामि ॥ मोबा हाइबाडेह खोम्
 याहमिजि लुःसुजि, "योसेफबेह खडानिडे, खोसेह इमाइ लुःये मोडोक्नोह
 लेःटानुमे ॥" ५६ चोप् देसबेह साक्आइसा लिःसा ॥ मोबा योसेफडेह चोप्
 मिस्र बेहहा याहमिजि भन्डरबेहहा अन्ना निन्जोसुजि ॥ ५७ मोडोक्पे हाइखा
 देसबेहहा याहमिजिसो मिस्र देसबेह योसेफनुइ अन्ना इन्सिह लेन्डामि
 इन्ढोडहोइ चोप् देसबेह बेहए साक्आइसा लिःबाहआ लेःटे ॥

(इडोह्नोह योसेफमि वावाजिसो अन्न इन्सिह मिस्र देसबेह लेन्डामि ॥
 मोडोक्पेह माहाजिडेह खोजि निसा योसेफ मो देसबिहए एप्पा याहमि
 लेःहपाहआ लेडोक्टुजि ॥)

याकुब खोम् जाहानजिनुइ मिस्रबेह खेहपाहआ

४६ १ याकुब ताइबामि चोप् थोक् खिःमानुइ राम्बुगा मोबा बेर्सेबा
 लुःमे ठाउबेह रुगु ॥ मोबेह खोसेह पाबा इसाहाकमि निवाहाइमि
 लागि भोग पिःसु ॥ २ मोबा सेन्डा सेन्जिहमाइबाइ निवाहाइ याकुबनुइ
 यामुसा,

"याकुब !होउ याकुब!"

मोबा याकुबडेह लुःसु, "होउ ॥"

३ निवाहाइडेह लुःसु, "का हेनेह पाबामि निवाहाइ लेःडे ॥ मिस्रबेह
 खेहमा हेइ एक्किसिने ॥ हेनेहा पसाजिबाइ केह मोबिह बेहए जाति
 टोइइनुडे ॥ ४ का हेन्नुइसोरि खेहडेनुइ, फेरि हेनेहा पसायाइमेनजि इगो
 देसबिह्नोह टेआप्मिनुइहाजि ॥ हेनेह सोःक्मा खेहमाबेह योसेफ हेन्नुइ
 सोरि टुये ॥"

५ याकुब बेर्सेबाबाङ् राम्बोगा ॥ खोमि पसाजिडेङ् खोम् पाबा याकुब, खोजिमि खिम्दाङ्माजिनुङ् पिछ्छाजि मिस्रबेङ् हाङ्बाङ् पिःहाङ्बाङ्आ गाडा सोक्पिङ् साङ्मेङ्टुजि ॥ ६ खोजिडेङ् कनानबेङ् टोङ्बाङ्आ चोप् पिक्चि, जन्तुजिनुङ् साक्चाङ् सोरि लाघेङ्नुङ् याकुब मिस्र देस खडा ॥ ७ खोसेङ् ताङ्बामि चोप् पसाजिनुङ् याङ्मेनजि खोमिसोरि चिक्खेङ्टुजि ॥

याकुबमि एक्साङ्ए बिन्ति

४७ २७ मोबा याकुबमि परिवार इस्राएलिजि मिस्रमि गोसेन लुःमे ठाउबेङ् पेम्बुगामि ॥ मो जग्गा खोजिडेङ् हक लेःटोगुजि ॥ मोबेङ् खोजिमि फलिफाप् लिःसा मोबा खोजिमि टाडायोङ्बानुङ् बेङ्लो पसायाङ्मेनजि लिःसामि ॥ २८ याकुब मिस्रबेङ् इपोङ् एच्चि निङ् हिक्सा याकुब सिमाबेङ् खो इक् सय, रिबोङ् एच्चि निङ् याक्पाङ्आ लेःदे ॥

याकुब सिघेङ्पाङ्आ

४६ २६ मोबा याकुबडेङ् खोमि पसाजि आग्या लेःटुजि, "हागो कासो केङ् टुबालाबाजिडोङ्नोङ् सिघेङ्मा बेला लिःदे ॥ का सिघेङ्येम्बाङ् हित्ति एप्रोन याङ्मिमि रोपाबेङ् दुःये रुम्उक्बेङ् का केहा टुबालाबाजिनुङ्नोङ् युङ्मे ॥ ३० अथवा कनान देसबेङ्ए मप्पे लुःमे ठाउमि नाम्गुतलाम् मक्पेलाबेङ् टुये इक्को रुम्उक् दुःये ॥ मो ठाउ काङ्पाङ्पा अब्राहामडेङ् हित्ति एप्रोनबाङ् येःङ्मामि लागि इन्बाङ्आ लेःदे ॥ ३१ मोबेङ्नोङ् पाङ्पा अब्राहामडेङ् माङ्मा सारासो युङ्इटुङ् ॥ मोडोङ्नोङ् काङ्मि पाबा इसहाकनुङ् काङ्मा रिबेकासो युङ्इटुजे ॥ केङ्सो आम्निमि मामा लेआ आक्कोबेङ्नोङ् युङ्टुडे ॥ ३२ आक्को रोपानुङ् रुम्उक् हित्तिजिबाङ् काङ्मि पाङ्पेङ् इन्बाङ्आ लेःये ॥ कासो आक्कोबेङ्

युङ्मे ॥" ^{३३}इघा चोप् खा याकुबडे? खोम् पसाजि लुःसे?नुङ् लुघाक्पे? इम्युसा मोबा मोडोक्पे?नो? खोमि सोःक्मा खडा ॥

५० ^१योसेफ खोम्बासोक्पे? ओप्युनुङ् हाःप्साङ् खोम्बा मोइ चोसु ॥ ^२योसेफडे? मोबे?हा सिडा लेः?खुबाजि खोम्बामि सिजिक्बे? नाम्जानुहा केवा सिमे?टुजि ॥ ^३सिजिक्पे? नाम्जनुहा केवा सिः?मामि लागि रिबोङ् याक् यागे ॥ रिबोङ् याक्लो माहाजिडे? मो केवा सिजिक्पे? सिःडुजि ॥ मिसिजिडे?सो योसेफमि पाबामि लागि चुक्चिपोङ् याक्लो सोक् लेः?टुजि ॥

^४सोक्मि याक् रुक्खे?येम्बाङ् योसेफडे? हाङ्बामि योम्बोक् लेः?खुबाजि लुःसुजि, "हाङ्बा इगो खा लुःबे?मामे, ^५केए पाबे? खोमि सोःक्मा खे?सि?पोरोक्माबे? खोमि सिजिक् ताङ्बामि देस कनानबे? टोङ्आबा?आ येः?माबे? युङ्बे?मो लुःनुङ् हेन्जुङ् हेम्मे?पा?आ लेःदे ॥ मोडोगे? हागो का केए पाबामि सिजिक् युङ्सि? खे?मामि आग्या पिमा, योम्बोक् ये?नुङ् का टेआप्मिडे? ॥"

^६हाङ्बाडे? लुःसु, "हेने? आम् पाबानुङ् हेन्जुङ् हेन्बा?आडो? खे?नुङ् पाबामि सिजिक् येः?माबे? युङ्ओसे ॥"

^७मोबा योसेफ खोम् पाबामि सिजिक् युङ्सि? खडा ॥ खोनुङ् हाङ्बामि चोप् योम्बोक् लेः?खुबाजि, हाङ्बा खिम्बे?हा एप्पा या?मिजिनुङ् मिस्रा देसबे?हा एप्पा या?मिजि खडामि ॥ ^८माहाजिनुङ् योसेफमि खिम्बे?हाजि, खोम् चोप् वावानिसाजिनुङ् खोम्बा याकुबमि खिम्बे?हा चोप् या?मिजि योसेफुङ् खडामि ॥ माहाजिमि पि?छानुङ् यासबा सामुजिनुङ् पिच्चिरे? गोसेन लुःमे ठाउबे?नो? या?यागामि ॥ ^९योसेफनुङ् बे?लो या?मिजि रथबे?नुङ् घोडाबे? खडामि ॥ इडो? मलामि खे?खुबाजिमि इक्को बे?ए हुद्दा लेःदे ॥

१० माहाजि यर्दन होङ्मामि नाम्गेत्लाम्बेए आताद लुःमे ठाउमि खलाबे रुक्कुजि मोबा माहाजि सारोनो निवा टुःक्साङ् हाःबामि ॥ मोबा मोबे योसेफडे खोजिमि रितिडो खोम्बामि लागि एच्चि याकुरो बेरलो हाःप्साङ् सोक् लेःटु ॥ ११ कनानिजिडे माहाजि आतादबे हाःप्पाआ खाङ्नुङ् लुःसुजि, "इघा मिस्रिजि सारो निवा टुःक्साङ् हाःमेनिङ्सिमि!" मोडोगे मो ठाउमि निङ् हाबिल मिस्रइम" युक्सुजि ॥

१२ इडो याकुबे खोम् पसाजि लुःडिडो खोम्पसाजिडे लेःटुजि ॥ १३ माहाजिडे याकुबमि सिजिक् कनानठोक्नो याङ्घेटुजि ॥ मोबा येःमाखा टोङ्मामि हित्ति एप्रोन लुःमे याःमिबाङ् अब्राहामडे इम्बाआ मप्पे लुःमे ठाउमि नाम्गेत्लाम्बे मक्पेलाबे टुये रुम्उक्पे युक्सुजि ॥ १४ पाबामि सिजिक् येःमाबे युङ्सेनुङ् योसेफ खोनुङ् खेखुबा वावानिसाजिनुङ् चोप् मलामिजिसो सोरि चिक्मानुङ् मिस्रदेसबे टेखडामि ॥

योसेफडे खोम् वावानिसाजि ढाडस पिःपाआ

१५ पाबा सिघेयेम्बाङ् एक्साङ् योसेफमि वावानिसाजि खोजि ताङ्बा काबुगामि, "हागो योसेफडे कानिडे खो लेःप्पाआ हेलामि साटो कानिङ्नुङ् लासुहोङ् इमाङ् लेःमे?" १६ मोडोगे खोजिडे योसेफ इडोमा लाम्बावा हाक्सुजि, "पाबा सिमा याःलो खोसे हेङ् इडोमा आग्या पिःआटे, १७ हेनेहा वावाजिडे हेननुङ् लेःप्पाआ माडेमा बेबहारमि लागि हेने नम्नावा लेःनुङ् खोजि आम्माङ् पिःमे ॥" कानिङ् आम् पाबामि निवाहाङ्मि योम्बोक् लेःखुबाजि, कानिडे लेःप्पाआ

" ५०:११ हिब्रु खाप्पे "हाबिल मिस्रइम" लुःबाआ "मिस्रिजि हाःबामि" लिःये

दोसमि आम्माङ् पिःमायो ॥" योसेफडेः इगो लाम्बावा खेम्नुङ् बेऱलो हाबा ॥

^{१८} मोबा खोमि वावाजि लेन्नुङ् खोमि पोम्बि ओप्युनुङ् इडोः कासामि, "खाक्से, कानिङ् हेनेहा कमाराजि लेङ्इटिङ्मे ॥"

^{१९} योसेफडेः वावाजि लुःसुजि, "एक्किस्सिडानिडे, का निवाहाङ् नेऱनि ॥" ^{२०} हेनिडेःको का माडेःमानोः लेःऱमा योगानुम् तर निवाहाङ्डेः मो राम्बाङ्नोः नम्नवामि योम्बोक् लेःटु ॥ मोडोगेः आयु बेऱलो याऱमिजि हिङ्मेऱनिङ्सिम्मे ॥ ^{२१} हागो हेनिङ् एक्किस्सिडानिडे केः हेनिङ्नुङ् हेनिङ्हा पसायाङ्मेनजि खाङ्इनानिम् ॥" इडोः योसेफडेः खोम् वावाजि नम्नावा लेःटुजि मोबा माहाजि ढुक्का लिःसामि ॥

योसेफ सिघेऱपाऱआ

^{२२} योसेफ, खोमि जाहानजिनुङ् पाबामि चोप् जाहानजिनुङ् मिस्रबेऱनोः पेनामि ॥ योसेफ सिघेऱमाबेः इक् सय, इक्पोङ् निङ् याक्पाऱआ लेःटे ॥ ^{२३} योसेफडेः खोम् टुम्मि पसा एफ्राइममि पसाजि याङ्मेनजिनुङ्, सेप्सिजिसो खाङ्डोक्टुजि ॥ योसेफमि हाइको पसा मनस्सेमि पसा माकिर, माकिरमि पसाजिसो चोप् खोसेः खाङ्डोक्टुजि ॥ ^{२४} मोबा योसेफडेः खोमि वावानिसाजि लुःसुजि, "का सिमा बेला लिसा, तर निवाहाङ्डेः चाइबानोः हेनिङ् खाङ्इयेनुङ् याप्चि टुबा अब्राहाम, टुबा इसाहाक पाबा याकुबनुङ् निवाहाङ्डेः हुऱपाऱआ हेन्जुम हेम्माबेः लुःबाऱआडोऱनोः इगो देसबाङ् लाघेःये ॥" ^{२५} मोबा योसेफडेः खोम् याऱमिजि हेन्जुम हेन्मेऱनुङ् लुःसुजि, "निवाहाङ्डेः हेनिङ् इगो देसबाङ् टेघेऱमाबेः केःए सिजिक्सो सोरि लाघेऱमे योः ॥" ^{२६} इडोः योसेफ इक् सय, इक् पोङ् निङ् हिङ्नुङ् सिघडा ॥ खोम् याऱमिजिडेः खोमि सिजिक् नाम्जानुहा केवा सिःटिनुङ् बाकसबेः एन्नुङ् मिस्रबेऱनोः युक्सुजि ॥